

NORDHUNGARIA INFORMO

**Informilo de „Király Lajos” Esperanto - Amika Rondo
Miskolc**

ÉSZAKMAGYARORSZÁGI HÍR

**A „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kör Tájékoztatója
Miskolc**

2007. október
Oktobro 2007.

OKTÓBER	3
VENDÉG	3
OKTOBRA ARANĜAĴO	5
GASTO EL POLLANDO	5
FAMAJ TAGOJ	5
Az ördög nem alszik	7
VIVOVOJO	12
LA DIABLO NE DORMAS	13
CIRKA ĈEVALO	17
Cirkuszi ló	18
VARBÓ és KÖRNYÉKE	18
VARBÓ KAJ ĜIA ĈIRKAŬAĴO	21
Éjszakai Tigrisüvöltés	24
NOKTA TIGROKRIEGO	24
NYELVEK EURÓPAI NAPJA	25
EŬROPA TAGO DE LA LINGVOJ	28
MOSOLYOGJUNK	31
RIDETU!	32
MAGDALENA FEIFIĈOVÁ LÁTOGATÁSA AZ ÉSZAKMAGYARORSZÁG- RÉGIÓBAN	32
VIZITO DE MAGDALENA FEIFIĈOVA EN LA REGIONO-NORDHUNGARIO	32
BŬKKSZENTKERESZT /BUKKSZENTKEREST/	36
HISTORIO DE BŬKKSZENTKERESZT	36
VIDINDAĴOJ DE BŬKKSZENTKERESZT	37
RIPOZ,-KAJ SPORTOPROGRAMOJ DE BŬKKSZENKERESZT	37
KURACEFIKA PEJZAĜO, PURA AERO	38
Meghalt a tenorkirály	39
FORIRIS LA TENORREĜO	40
VIZIO SUR LA PONTO	41
Látomás a hídon	42
MISKOLC	44
MISKOLC	44
ABAŬJSZÁNTÓ	47

OKTÓBER

OKTÓBERI RENDEZVÉNY

Kedves Olvasóink!

Itt hívjuk fel szíves figyelmüket, hogy 2007.október 15-én (hétfőn) 11 óra 20-kor a miskolci Lévy József Református Gimnáziumban (Miskolc, Kálvin János u.2.sz I.emeleten – a Színva patak és a Herman Ottó Múzeum mellett a nagy téglá épületben) eszperantó kiállítást rendez a miskolci „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kör az eszperantó nyelv 120. éves évfordulója alkalmából.

Célunk: a kedvcsinálás, a gimnazisták figyelmének felhívása az Eszperantóra, a nemzeti nyelveknél könnyebben elsajátítható nemzetközi hídnyelvre.

VENDÉG

2007.október 16-án Miskolcra látogat Stanislaw Mandrak úr, a Lengyel Eszperantó Szövetség elnöke. A miskolci „Lévy József” Református Gimnázium Kollégiumában (Miskolc, Kálvin János u.4.sz, de a világoszöld színű bejárat a Rákóczi u. felől) október 16-án 17 órától előadást tart eszperantóul: Egészségünk a kezünkben címmel.

Mindkét rendezvényt dr. Jáki Ferenc, az Egyetemes Eszperantó Szövetség tiszteleti tagja nyitja meg.

NEVEZETES NAPOK

A magyarországi októberi nevezetes napok közül néhányat említek:

Október 3.

A Német Egység Napja

A második világháborúban vesztes Németországot 1945-ben megszállták a szövetséges hatalmak. A hidegháború korszakában, az amerikai-brit-francia zónából létrejött a Német Szövetségi Köztársaság, míg az orosz zónában megalakult a Német Demokratikus Köztársaság. 1961-ben az NDK vezetőinek határozatára a Berlint kettéosztó határ mentén falat húztak. Ezt a nép 1989 novemberében lerombolta és megindult az egyesítési folyamat. 1990. október 3-án helyreállt a német állam és nemzeti egység: egyesült az NDK és az NSZK. Ez a nap Németország hivatalos állami ünnepe.

október 4-10

Űrkutatási Világhét

Az ENSZ Közgyűlése az október 4-10. közötti időszakot Űrkutatási Világhét (World Space Week) nyilvánította. Az Űrkutatási Világhét két fontos évfordulóra emlékeztet. 1957. október 4-én állították Föld körüli pályára a Szeptnyik 1-et, a Föld első mesterséges holdját. Ezzel az eseménnyel vette kezdetét az űrkorszak. Kevésbé ismert, hogy csaknem pontosan tíz évvel később, 1967. október 10-én lépett hatályba a világűr békés célú hasznosításának alapelveit rögzítő nemzetközi szerződés, az ENSZ által kidolgozott öt jelentős űrkutatási szerződés

közül az első és legfontosabb, a világűrjog alapokmányát képező, 1967. január 27-én aláírt Alapelszereződés (Szerződés az államok tevékenységét szabályozó elvekről a világűr kutatása és felhasználása terén, beleértve a Holdat és más égitesteket). Az Alapelszereződéshez eddig a világ 93 országa csatlakozott, Magyarország az 1967. évi 41. törvényerejű rendelettel. E két fontos eseménynek állított emléket az ENSZ a mostani határozattal.

Október 18.

A Magyar Festészet Napja

A DunapArt Művészeti Társaság 2002-ben hirdette meg a Magyar Festészet Napját, amelyet október 18-án, Szent Lukács napján ünnepelnek, aki nemcsak mint evangélista vált híressé, hanem mint a festők védőszentje.

Október 20.

A Csontritkulás Világnapja

A Csontritkulás, az osteoporosis Világnapját korábban június 24-én, 1999 óta október 20-án tartják az ENSZ egészségügyi szervezetének, a WHO-nak az indítványára. Magyarországon 1996-ban rendezték meg először. A betegség Magyarországon is komoly népegészségügyi gond. Ezért gyógyítására és megelőzésére országos program készült, s ennek alapján 1995 végére kialakult az országos ellátóhálózat

Október 23.

A Magyar Köztársaság Nemzeti Ünnepe

Az 1956-os forradalom és szabadságharc kezdetének valamint a köztársaság 1989. október 23-i kikiáltásának emlékére ezt a napot az 1990. május 2-án összeült szabadon választott országgyűlés Magyarország nemzeti ünnepévé nyilvánította.

Október 24

Magyar Operett Napja

2002 óta ünnepeljük, a két nagy magyar operettszerző Kálmán Imre születésének és halálának, valamint Lehár Ferenc halálának emlékére.

Október 31.

A Reformáció Emléknapja

1517. október 31-én függesztette ki a wittenbergi vártemplom kapujára Luther Márton német ágost rendi szerzetes a téziseit, amelyeket a katolikus egyház megreformálása érdekében tett közzé. Nézetei hosszas harcok árán győztek és az általa vezetett új irányzat lett az evangélikus, míg a nála radikálisabb, a Jean Calvin genfi reformátor vezette irányzat a református vallás alapja.

Városunkban a Lévy József református gimnáziumban (ahol dr. Győry Nagy Lajos és dr. Kalocsay Kálmán érettségizett) igen komoly, szép rendezvénysorozattal emlékeznek meg a reformáció ünnepéről

(Wikipédia; a - Magyar nevezetes napok kigyűjtése - alapján.)

OKTOBRO

OKTOBRA ARANĜAĴO

Karaj niaj legantoj!

Ĉi tie ni alvokas la atenton, ke **la 15-an de oktobro 2007, (lunde) ekde la 20 minutoj post la 11-a horo**, la miŝkolca „Király Lajos” Esperanto - Amika Rondo aranĝas *Esperanto-ekspozicion* en la miŝkolca „Lévay József” Reformata Gimnazio.

Loko: Miskolc, Kálvin János strato 2, sur la unua etaĝo. (En granda konstruaĵo el briko, apud la rivereto Szinva kaj la Muzeo „Herman Ottó”.)

Nia celo estas: ŝatofarado, alvoko de atentoj de la gimnazianoj pri Esperanto, kio estas pli facile ellernebla internacia pontolingvo, ol la naciaj lingvoj.

GASTO EL POLLANDO

La 16-an de oktobro 2007 (marde) la urbon Miskolc vizitos s-ro **Stanislaw Mandrak**, la prezidanto de Pola Esperanto Asocio Li prelegos en esperanto, sub la titolo "NIA SANO estas en NIA MANO."

Tempo: la 17-a horo de 16.10.2007

Loko: Kolegio de la "Lévay József" Ref.Gimnazio, Miskolc, Kálvin János u 4, Atentu! Ĝia helverdkolora enirejo estas el la strato Rákóczi.

Ambaŭ aranĝ

FAMAJ TAGOJ

Mi mencias el inter hungariaj famaj tagoj kelkajn:

3. oktobro: Tago de la germana unueco.

En la dua mondmilito malgajnintan Germanion okupis la aliancaj potencoj. En epoko de la malvarma milito el la usona-brita-franca zonoj estiĝis la Federacia Respubliko /FRG/, dume en la rusa zono fondiĝis la Germana Demokratia Respubliko /GDR/. En 1961 estroj de GDR tiel decidis, ke laŭ la Berlinon duoniganta limo oni faris muron. Ĉi tiun la popolo detruis en novembro de 1989 kaj komenciĝis la unuiga procezo. La 3-an de oktobro 1990 restariĝis la germana ŝtata kaj nacia unuecoj: unuiĝis la GDR kaj FRG. Ĉi tiu tago estas oficiala ŝtata festo de Germanio.

4 – 10. oktobro: Spacesplora mondsemajno.

La ĝenerala kunveno de UNO tiun ĉi tempdaŭron deklaris la spacesplora mondsemajno. Ĉi tiu semajno memorigas nin pri du gravaj datrevenoj. La 4-an de oktobro 1957 oni ekigis sur ĉirkaŭteran vojon la unuan artefaritan Lunon de la tero, la Sputnikon-1. Kun ĉi tiu okazintaĵo komenciĝis la spacoepoko. Estas malpli konate, ke preskaŭ post dek jaroj, la 10-an de oktobro 1967 validiĝis tiu internacia kontrakto, kiu fiksas bazprincipojn de paccela utiligo de la kosmo. Tiu estas la plej unua kaj grava kontrakto el inter la kvin gravaj spacesploraj, prilaboritaj kontraktoj de UNO. Tiu estis kosmorajta bazdokumento de la 27-an de januaro 1967 subskribita bazkontrakto /kontrakto pri agadojn de la ŝtatoj reguladaj principoj kadro de esploro kaj utiligo de la spaco, inkluzive ankaŭ la Lunon kaj aliajn astrojn./ 93 landoj de la mondo aliĝis al la bazkontrakto ĝis nun, Hungario aliĝis al tiu kun la 1967. jara 41-a edikto. Pri ĉi tiuj du okazintaĵoj la UNO memorigas nin kun la nuna rezolucio.

18. oktobro: Tago de Hungara Pentrado.

La DunaPart Arta Societo anoncis en 2002, kiun oni festas la 18-an de oktobro dum tago de Sankta Lukaso, kiu famiĝis ne nur kiel evangelisto, sed ankaŭ kiel patrono de la pentristoj.

20. oktobro: Mondotago de ostomaldensiĝo./osteoporosis/

La mondotagon de la ostomaldensiĝo oni festis pli frue la 24-an de junio, sed ekde 1999 oni aranĝas la 20-an de oktobro laŭ la propono de WHO, sanitara organismo de UNO. En Hungario oni aranĝis unue en 1996. Tiu malsano ankaŭ en Hungario estas popolsanitaro problemo. Pro tio landa programo pretiĝis por preventi kaj sanigi tiun, kaj laŭ tiu programo estiĝis la landa prizorganta reto.

23. oktobro: Nacia festo de la Hungaria Respubliko:

Ĉi tiun tagon la 2-an de majo 1990 kunvenanta libere elektite parlamento deklaris al nacia festo de Hungario, je memoroj de komenco de 1956. jara revolucio kaj liberecbatalo kaj de deklaro de la 23-a de oktobro 1989 de la respubliko.

24. oktobro: Tago de Hungara Opereto:

Ni festas ekde 2002 je estimoj de du famaj operetkomponistoj: je memoro de naskiĝo de Emerigo Kálmán kaj je memoro de morto de Francisko Lehár.

31. oktobro: Memortago de Reformacio.

Marteno de Luther, aŭgustenordena monaĥo pendis sur pordegon de fortikaĵpreĝejo de Wittenberg la 31-an de oktobro 1517 siajn tezojn, kiujn faris kaj publikigis en intereso de ekreformado de la religio. Liaj tezoj disvastiĝis la bazo de evangelia religio, la alia pli radikala de Calvin, reformatoro de Genf direktita tendenco estis bazo de reformata religio.

En nia urbo – en Miskolc – en la reformata gimnazio „József Lévy” – kie abiturentiĝis D-ro Ludoviko Győry Nagy kaj D-ro Kolomano Kalocsay – kun belega aranĝaĵserio oni memoras pri la festo de reformacio.

ÉLETÚT

Domahidi Klára

Marosvásárhelyen születtem 1969-ben. Tiszalúcon nőttem föl, s itt élek ma is. A miskolci Herman Ottó Gimnáziumban érettségiztem, majd Sárospatakon szereztem tanítói diplomát. Tiszalúcon tanítok az alsó tagozatban.

A Hegyaljai Alkotók Társulásának, a tokaji Váci Mihály Irodalmi Körnek és a Magyar Alkotók Internetes Társulásának vagyok a tagja.

Írásaim több antológiában jelentek meg, pl: Az Őszi fényben tündöklő szerelem, Őselemek (Miskolc), Az istenek árnyékában, Ne vígy' minket a kísértésbe (Dunaharaszti), Kettőezer-kettő éjszaka meséli, Múzsák tánca (Törökszentmiklós), Nyitott kapuk előtt, Égtájak (Szerencs), Nyitott szívvel (MAIT).

Az íráson kívül hobbim a rajzolás, festés és a fotózás. Fotóimat eddig öt kiállításon mutattam be.

Domahidi Klára

Domahidi Klára

Az ördög nem alszik

Kissé álmos volt még Péter bácsi, amikor egy nyári éjjel nekivágott a szekérrel az erdei útnak. A lovak ütemesen baktattak a csillagtalan kormos éjben. A hold is csak egy-egy kis időre mutatta meg magát, s rögtön visszabújt a felhők mögé. A lovak jól ismerték az utat, hiszen már a számát sem tudták, hányszor tették meg. Biztonsággal haladtak a kaszáló felé, ami még vagy 8-9 km-re esett a falutól.

Jó esős nyár volt, sok széna lett az idén, de kell is az télire az állatoknak. Annyit kaszált Péter a nyáron, hogy még eladásra is jutott. Ott álltak az erdő alatt szépen boglyába rakva. Mire a nap magasról süt, szeretett volna még egyszer fordulni a szénával, mert később már nem lehet. Akkor a lovakat elkezdik csípni azok a hitvány pőcsikék, és akkor egyedül már nem bír velük. Mert az asszonyt nem hozza ő már magával többé! Megharagudott rá nagyon. Még az este lefekvéskor is azt mondta:

- Ha még egyszer részegen látlak, te Péter, akkor biz én itthagylak, és hazaköltözöm a szülői házba!

- Nye te – nye, asszony! Lári-fári! Hát megiszom én, igaz, de dolgozom is eleget. Szükségem van rá. Punktum!

Azért még is bosszantotta eléggé Pétert a dolog. Mit is kezdene ő az asszony nélkül, mintha a fél karját veszítené el. Azért csak egyedül indult a szénáért, pedig máskor ezt együtt csinálták. Magához vette az üveg görje pálinkát, behúzott jó hosszan, és gyerünk! Mert hát a gyergyói ember mindenkit görjének hív, aki a hegyeken túl lakik. Ezt a jóféle pálinkát is a görjéktől vette tegnap a piacon.

- Aztán nem csak én, a Sövér Kálmán is vett. Hát megkóstoltogattuk, nahát.

Az álmoság, a korai kelés meg ez a finom, jó erős pálinka hamar kifogott rajta, és Péter csakhamar elaludt az úton. A lovak elértek a Maros hídjáig, ott megfordultak, aztán hazafelé vették az irányt. A nagy székely-kapu közepét megnyomták a szekérrúddal, és beálltak szépen az istálló elé. Véro néni a zajra kiszaladt, és rákiáltott:

- Mi történt, Péter, minek jöttél vissza?

Erre ébredt föl Péter bácsi, és amikor észbe kapott, hogy milyen helyzetbe került, csak ennyit szólt:

- Itthon hagytam a villát.

- No fene! Itt van egy az istállónak támasztva – nyújtotta oda az asszony.

Péter a villát beszúrta a szekér oldalába, s már fordult is vissza.

A lovakat ő szoktatta arra a tudományra, hogy maguk nyissák ki a kaput. Addig ugratta őket neki a kapunak, míg be nem tolták a rúddal. Szégyellte is Véro néni a szomszédok előtt ezt az automatizálást, amikor azok lesték, hogyan szokott Péter beállni az udvarra. Mondta is neki:

- Ezt azért tanítottad meg velük, mert ha leszálnál a szekérről, biztosan elesnél a sok italtól.

Hát, ami igaz, az igaz, most az egyszer Péter is szánta-bánta a dolgot, mert akkor a lovak most legalább nem álltak volna be az udvarra, és nagy csendben visszafordulhatott volna az erdő felé.

- De hát kivágom én magam minden helyzetből, és azért sem tudja meg az asszony, hogy elaludtam.

Így történt, hogy aznap két vasvillát is elvitt magával. Kint az úton aztán még egyszer meghúzta a pálinkás butykost, a lélekmelegítőt. Most érezte csak igazán szükségét. Aztán a szekéren tovább zsörtölődött:

- Még hogy én vonzom a bajt!? Hogy ott mindig történik valami, amikor én iszom!? Hát tehetek én arról, hogy a komám Húsvétkor templomba akart menni? Meg hogy nem volt már csak egy hely, ahová akkor leült? Mit leült! Lehuppant! El is aludt rögtön, mint a mormota. Meg hát az a pap is!? De legalább ne lettek volna ott még mások is Csomafalváról! Soha nem tudta volna meg itthon senki! Mit kerestek éppen akkor ott Benedek Jóskaék? Még a biciklivel is szépen hazajöttem, ahogy illik. Csak itthon estem neki a kerítésnek. Nem is igen láthatott meg senki! Inkább hallgattam volna akkor az asszonyra, és ne mentem volna át Újfaluba locsolkodni a keresztlányomhoz! Mert hát a komával felöntöttünk a garatra. Régen nem láttuk már egymást, aztán ünnep is volt. Már éppen haza akartam jönni, amikor harangoztak. Addig unszolt a koma, hogy menjünk mi is a templomba mint mások. De már csak egy hely volt, éppen az első sorban. Oda rögtön lehuppant a koma. Én meg kénytelen voltam felegyensúlyozni a karzatba. Pedig figyeltem a prédikációra, annak rendje és módja szerint. Csak a koma. Az meg csendesen horkolt odalent. Hiába köhintettem néhányat, mégsem nyitotta ki a szemét. No de a pap egyszer felemelte a hangját, és így elmélkedett:

- Ki van odafent? – és még a kezét is felemelte, éppen felém! Még a mutató ujját is ferdén felém tartotta. Erre felébredt Pongrác, és jó hangosan megszólalt:

- Az az én komám Csomafalváról!

- Aki a mennyet és a Földet teremtette...- így folytatta a pap. Erre a koma csak ennyit mondott:

- Akkor az nem ő! Én tán csak jól ismerem! – és már aludt is tovább.

Erre elég nagy mormolás lett az egész templomban. Még olyan is akadt, aki vihogott, meg kuncogott. De hát, ami megtörtént, az megtörtént... Csak ne hozták volna haza a hírt az asszonymak! Hogy süljön meg Amáli is! Ő mondta el Vérónak ünnep után. Haza is futott az asszony akkor is a szüleihez. Mert azt mondja, olyan szégyentelen vagyok. Csak három nap után mentem utána. Rá is törtem az ajtót. Hát mért nem akart beengedni! Hiába mondtam neki:

- Hát értsd meg, asszony, nem vagyok én hibás! – aztán csak megbocsátott, de kijelentette, hogy ez lesz az utolsó. Mert különben úgy elmegy, hogy vissza se jön soha többé! Hát ilyenek az asszonyok! De ő is mit kezdene nélkülem... Hát most jóváteszem a dolgot és hazahordom a szénát, az asszony meg hadd aludjon még rá egyet. De ha nem, hát boldogulok én egyedül is! Mit nekem, nem félek én még az ördögtől sem!

Soha nem is féltem, még legénykoromban sem! Ejsze most sem ijedek meg, még ha találkozánk, akkor sem! Még a medvét is elkergettem egyszer. Alig voltam húsz éves akkor. Karcsival mentünk fát vágni az erdő közé. Egyre beljebb haladtunk az ösvényen, amikor feltartott mancsokkal elénk állt a medve. Jó nagy állat volt az! Időnk se volt a gondolkodásra, olyan hirtelen történt az egész. Nagyon közel volt a fenevad. A vállamon keresztül visszaszóltam Borsos Karcsinak:

- Ketten vagyunk, ő meg egyedül! – erre a fejszét kézre fogva már neki is ugrottam a medvének.

- Üssed, Karcsi!

- Vágjad, Karcsi!

- Ne hagyd, Karcsi! Kerülj az oldalába!

- A fejét vágd, Karcsi!

Osztogattam a csapásokat közletről, úgy harcoltam, hogy a hatalmas medve sérülten rontott be az erdő sűrűjébe.

- Jól van, Karcsi! – és ekkor néztem hátra, de Karcsi nem volt sehhol sem. Úgy eltűnt mint a kámfor. Elszaladt, még amikor a medvét megpillantotta, egészen hazáig! Pedig majd tizenkét kilométerre volt a falu. Nahát, ilyen legény volt a Karcsi!

A sötétben, a hosszú úton Péter bácsi elmerengett tovább ifjúságán. Volt idő a gondolkodásra, még messze volt a kaszáló. Aztán nem volt, akihez bár egy szót szóljon. Hirtelen az egyik ló felhorkantott, és megállt. Péter az útszéli árokba világított a lámpával. Akkor látta meg, hogy egy róka egerészik ott. Nagyon belemerült, mint egy macska, úgy ugrott az egér után.

- Gyí, te Szélvész! Na te félénk! Hát megijedtél? Látszik, hogy még fiatal vagy! Bezzeg Vihar, az anyád! Ő aztán első a lovak között! Na gyí!

Baktattak tovább, és Péternek eszébe jutott, amikor megvette az első lovat, Vihart. Még az asszony előtt is titokban tartotta a szándékát. Aztán egyszer csak hazaállított a csodaszép lóval.

- No asszony, itt a Vihar!

- Hozd be a ruhákat a kosárral! Én meg becsukom az ablakokat! – szólt ki Véro a konyhából.

- A Vihar már az istállóban van! – harsogta Péter bácsi. Véro néni ekkor tágra nyílt szemekkel kirohant.

- Részeg vagy? Már megint ittál?! Jó az, csak ártson, ugye? – benézett az istállóba, hát ott volt egy ló. Csak néztek egymással szembe.

- Kié ez a ló?

- Mostantól a miénk. Ezzel keresem eztán a kenyeret! Vihar a neve!

Véro néni nem örült a lónak, még a nevét is mindig elfelejtette. Amikor a szomszéd kisfiú megkérdezte hogy hívják a lovat, csak annyit mondott:

- Én azt nem tudom, lelkem! Valamilyen szélvész lehet! Vagy Szellő, Villám, vagy Orkán.

No de Péter bácsi a Vihar csikójának már a Szélvész nevet adta. Mióta odanőtt a Szélvész is a Viharhoz, együtt járták a falut, az erdőt és a mezőt.

- Mert kemény kötésű lovak, az biztos! Ezekkel soha nem maradok szégyenben! Nem tudok annyi fenyőörnköt feltenni a szekérre, hogy el ne húzzák! – gondolta.

- Ni csak! Már a hetes kőnél vagyunk. Na majd itt letérünk balra, már nem sokat kell menni. Csak ne lenne ennyire sötét! A hold is alig világít!

A lovak lábán a patkó néha még szikrázott is a kövön, amikor Péter bácsi rájuk legyintett az ostorral. Csak úgy megszokásból tette. Aztán nemsokára megérkezett a szénakazlakhoz. A legközelebb álló kazal mellett lefékezte a szekeret, és munkához látott. Néha fel is kellett másznia, hogy megtúrje a szekér szarvát, vagyis hogy elrendezze rajta a szénát. Ilyenkor a lovak indultak volna, meg addig mocoogtak, hogy végül kifogta őket a szekérből. Egy láncsal összekötötte őket, és hagyta, hadd legelésszenek. Tette a dolgát, amint szokta. Máskor a szomszédot is elhívta segítségül, de ma nem volt szíve felébreszteni. Elboldogul egyedül!

A lovak hirtelen megugrottak! Egy nyúl ugrott fel Szélvész előtt, vagy tán mókus is lehetett a közeli fenyőfáról, Péter nem tudta biztosan. Szélvész horkantott egyet, és szinte egyszerre vad vágatába kezdtek. Előbb az erdő irányába, majd nagy kanyart leírva eltűntek a sötétben. Péter fütttyentett egyet, hívta őket vissza, de hiába. Ezek megbokrosodtak. Csak a lánc csörgése hallatszott még egy darabig. Elindult vissza az úton a falu felé. Vajon meg sem állnak hazáig?

- Majd csak elkapom őket a falu szélén, vagy a Maros hídjánál. Csak ne fussanak hazáig! Akkor kapnék az asszonytól!

Három-négy kilométert gyalogolt, szinte szaladt, amikor észlelte őket. Ott poroszkáltak az úton.

- Vihar te! Jössz te ide! – megfogta a láncot, és vezette őket vissza a boglyákhoz. Ott a szekér elé fogta őket, igazított még kicsit a szénán, és a megrakott szekérral indult is haza. Otthon a leszedésnél már az asszony is segített.

- No, hátha megbékél a lelkem! – gondolta,

Szorította az idő, sietett vissza, hogy még egyszer fordulhasson, mielőtt rátör a meleg. Már kiért a faluból, amikor látta a napot előbukkanni a hegyek takarásából. A homályos, sejtelmes alakok határozott körvonalat öltöttek. Kinyílt a táj, mint egy szirmot bontó almafavirág. Már látszottak az út menti kőénybokrok, a patakot ölelő fűzfák, és a víz tükrén megcsillant a nap. Megélnékült a madárvilág, hangos csicsérgéssel köszöntötték a hajnalt. Egy elhagyott, magányos, roskatag csűr kerítéséről golyák rebbentek szét, megijedtek a szekér zörgésétől. Hatalmas köröket leírva keresték a reggelinek valót. Odébb néhány öz kíváncsian megállt, vajon ki zavarja meg reggeli nyugalmukat? Mivel nem éreztek veszélyt, kényelmesen tovább legelésztek. Az üde, zöld fűben folytatták útjukat az apró hangyák, rovarok, szárnyalni kezdtek a tarka pillangók, elindultak nektárt gyűjteni a méhek. Minden élőlény tette a dolgát, ahogy az egy ilyen szép nyári reggelen lenni szokott. Péter minden zörtőlődést, bántó gondolatot elfelejtett. A fenyves sötét kontúrjai, az ég tiszta kékje megnyugtatták. A reggeli pára lassan eloszlott, mint belőle a szomorúság. Aki ilyen szép vidéken lakik, nincs miért búslakodjék. Frissen, telve energiával ért a Nagy-Somlyóhoz. Látja ám, hogy a patak vizében egy férfi és egy nő nagy mosásban vannak. Közelebb érve felismerte Álózsit az Alszegeből, meg a feleségét. Odaköszönt, ahogy illik errefelé:

- Adjon Isten jó munkát! Nem korai még a mosás? Hideg még a patak, még alig jött fel a nap.

Az asszony erre jajveszékelné kezdett:

- Jaj, hagyjon békét, Péter! Nem fogja elhinni, mi történt! Már három napja itt vagyunk a kaszálón, forgatjuk a szénát, gyűjtjük össze, hogy hazavigyük. Sok a munka,

éjszakákat is itt töltöttünk. Eszkábáltunk szénából kalyibát magunknak. Ketten jól elfértünk alatta, összehúzódva az urammal. Ott van, láthatja.

- Már, ami megmaradt belőle! – vette át a szót az ember.
- Egész nap dolgoztunk, majd sötétedéskor megvacsoráztunk. Jól elfáradva bebújtunk a kalyibába, s olyan mélyen aludtunk, mint a bunda...
- Aztán ránk rontott a láncos ördög!
- Úgy csörgött, csattogott, és olyan dübörgést csinált, még a kalyiba tetejét is lekapta! Aztán nevetett is hozzá!
- Még a szeme is szikrázott. Úgy féltünk, virradatig meg se mertünk moccanni. Egyre csak azt lestük, mikor jön vissza, és vajon mit akar tőlünk?
- Hát olyan szélvész és vihart kavart, hogy majd elszálltunk mi is!
- De már megyünk is haza! Nem akarunk többé vele találkozni! Az biztos, hogy vasárnap misét mondatunk. Csak hagyjon békét nekünk ezután, s felejtse el minket!
- És a szénával mi lesz? – kérdezte Péter.
- Minket már az sem érdekel! Az életünk többet ér! Csak még egy kicsit szikkadjon ez a kimosott fehérmű... - itt aztán szégyenlősen elhallgatott az asszony.
- Rögtön indulunk is!

Péter majdnem nevetőgörcsöt kapott. Alig tudta visszafogni magát. Nem merte elárulni, hogy a láncos ördög az ő fenevadai voltak. Csak egy huncut mosolyt engedett meg a bajusza alatt.

- Aztán szarvai voltak-e a pokolfajzatnak?
- Hát, mi azt a sötétben nem láthattuk. De voltak bizonyosan. Ennél ijesztőbb éjszakánk még nem volt.
- Na, nyugodjanak, meg! – azzal pálinkával a kezében leugrott a szekérről.
- Tessék, egy kis szíverősítő, jót fog tenni! – nagyon vigyázott, hogy komoly maradjon. Minden erejére szüksége volt, hogy el ne nevesse magát.
- Isten áldja meg magukat! Aztán máskor vigyázzanak jobban! Tudják, az ördög nem alszik!

Amikor felült a bakra, rálegyintett a lovakra.

- Gyí, Vihar! Gyí, te Szélvész! – majd halkán hozzátette:
- Ti láncos ördögök! Igazi ördögfajzatok!

VIVOVOJO

Klara Domahidi

Mi naskiĝis en Marosvásárhely en 1969. (La urbo Maroŝvaŝarhej estas en Rumanio.)
En Tiszalúc mi plenkreskis, kaj vivas ankaŭ nun ĉi tie. (Tisaluc estas en Norda Hungario, je 25 km de Miskolc.)

Mi abiturentiĝis en la Miŝkolca Gimnazio Herman Ottó, poste en Sárospatak mi akiris diplomon de instruisto. En vilaĝo Tiszalúc mi instruas en la bazlernejo en malsupraj klasoj.

Mi estas membro de la Societo „Hegyaljai Alkotók” / Kreantoj de Hegyalja/, de la Tokaj-a Literatura Rondo Váci Mihály, kaj de la Interreta Societo de Hungaraj Kreantoj.

Miaj verkoj aperis en pluraj antologioj, ekz:

- 1, Az őszi fényben tündöklő szerelem
(En aŭtuna lumo brileganta amo),
- 2, Őselemek (Miskolc)
(Praelmentoj – Miskolc)
- 3, Az istenek árnyékában
(En ombro de Dioj)
- 4, Ne vigy' minket kísértésbe (Dunaharaszti)
(Ne konduku nin en tenton – Dunaharasti)
- 5, Kettőezer-kettő éjszaka meséi
(Fabeloj de dumil du noktoj)
- 6, Múzsák tánca (Törökszentmiklós)
(Danco de Muzoj – Toeroeksentmikloŝ)
- 7, Nyitott kapuk előtt
(Antaŭ malfermitaj pordoj)
- 8, Égtájak (Szerencs)
(Ĉieldirektoj – Serenĉ)
- 9, Nyitott szívvel (MAIT)
(Kun malferma koro – Interreta Societo de Hungaraj Kreantoj)

Miaj ŝatokupoj estas krom verkado desegnado, pentrado kaj fotado.

Miajn fotojn mi prezentis ĝis nun en kvin ekspozicioj.

- La sinprezenton de sinjorino Klara Domahidi esperantigis s-ino Adrienne Pásztor -

LA DIABLO NE DORMAS

Oĉjo Petro ankoraŭ dormemetis, kiam iun somernokton li ekiris per la ĉaro sur la arbara vojo. La ĉevaloj takte paŝadis en la senstela, fulgonigra nokto. La luno montris sin nur por mallonga tempo, kaj poste tuj rekaŝiĝis malantaŭ la nuboj. Bone konis la ĉevaloj la vojon, ja ili jam multfoje traveturis ĝin. Ili iris kun certeco al la falĉejo, kiu estis ankoraŭ aŭ je 8-9 kilometroj for de la vilaĝo.

Bona pluva somero estis, multa fojno kreskis ĉi-jare, la brutoj ja bezonas ĝin por vintro. Petro falĉis tiel multe dumsomere, ke da ĝi li povis ankaŭ vendi. La fojno staris bele amasigita ĉe la arbarrando. Li volis ankoraŭfoje reveni, antaŭ ol la suno brulos dealte, ĉar pli malfrue jam ne eblos. Tiam tiuj aĉaj tabanoj komencos piki la ĉevalojn, kaj sola li jam ne povos reteni ilin. Ĉar la edzinon li ne kunportos plu! Li tre ekkoleris ŝin. Eĉ ĉe la enlitiĝo ŝi diris:

- Se mi ankoraŭfoje vidos vin, Petro, ebria, tiam mi certe forlasos vin, kaj reiros hejmen en la gepatran domon!

- Ej, do – ej, vi, edzino! Klaĉo-babilaĉo! Mi trinkas ja, vere, sed ankaŭ laboras multe. Mi bezonas ĝin! Punkto – fino!

Tamen, la afero multe ĉagrenis Petron. Kion li farus sen edzino, kvazaŭ li perdus unu brakon. Malgraŭ ĉio li ekiris sola por la fojno, kvankam alifoje ili faris tion kune. Li prenis al si botelon de „goerja” brando, eltrinkis longe, kaj ek! Ĉar tiuj en Gyergyó (Djerdjo montara regiono en Rumanio) nomas ĉiun „goerja”, kiu loĝas trans la montoj. Ankaŭ ĉi tiun bonspecan brandon li aĉetis hieraŭ de „goerjo” en la foiro.

- Kaj ne nur mi, sed ankaŭ Kolomano Sövéer aĉetis. Do ni gustumadis, ej do!

La dormemo, la frua ellitiĝo, krome ĉi fajna forta brando baldaŭ superfortis lin, kaj Petro ekdormis dum la vojo. La ĉevaloj atingis la Maroŝ-ponton, tie returniĝis, poste direktiĝis hejmen. Per la timono ili premdifektis la mezon de la granda sikula pordego, kaj stariĝis laŭorde antaŭ la stalo. Onjo Véro elkuris pro la bruo kaj alkriis lin:

- Kio okazis Petro? Kial vi revenis?

Je tio vekigiĝis oĉjo Petro, kaj kiam li rekonsciiĝis, en kiu situacio li troviĝas, diris nur:

- Mi lasis hejme la forkegon.

- Ba, ĉu vere! Ĉi tie estas unu, apogita al la stalo – tradonis ĝin la edzino. Petro enpikis la forkegon en la ĉarflankon kaj tuj returniĝis.

La ĉevalojn kutimigis li al la scienco, ke tiuj mem malfermu la pordegon. Tiel longe li saltigis ilin kontraŭ la pordegon, ĝis ili enpuŝis ĝin per la timono. Onjo Véro hontis sufiĉe pro ĉi tiu aŭtomatigo antaŭ la najbaroj, kiam ili kaŝrigardis, kiumaniere Petro enveturas la korton. Ŝi diris tiam al li:

- Tion vi instruis al ili, ĉar se vi paŝus de sur la ĉaro, vi certe falus pro la multa drinkaĵo!

- Ja, estas vero. Nun unufoje Petro pentis pro la afero, ĉar la ĉevaloj nun ne estus enirintaj sur la korton, kaj nerimarkita li povus returniĝi al la arbaro.

- Sed mi elturniĝas el ĉiu situacio, kaj malgraŭ ĉio la edzino ne ekscios, ke mi misdormis.

Tiel okazis, ke tiutage li eĉ du ferforkegojn kunportis. Kaj ekstere, sur la vojo li denove tiris iom el la brandujo, iom da spirvarmigajo. Nun li sentis pleje ties neceson. Poste li plu grumblis sur la ĉaro:

- Ke mi altiras malbonon!? Ke ĉiufoje, kiam mi drinkas, okazas io! Ĉu mi iel kulpas, ke mia baptono volis iri Paske en preĝejon? Kaj estis tie nur unu loko, kie li tiam sidiĝis? Ĉu sidiĝis? Sidfalas! Kaj tuj ekdormis, kiel la marmoto. Nu kaj krome tiu pastro!? Se

nur ne estus tie ankaŭ aliuloj el Ĉomafalva! Neniam iu sciiĝus pri tio hejme! Kion umadis ĝuste tiam kaj tie Jozefo Benedek kaj la liaj? Krome mi bele hejmenvenis bicikle, kiel decas. Nur hejme mi falis kontraŭ la barilon. Estas neeble, ke iu povis vidi min! Prefere mi estus obeinta tiam la edzinon, kaj ne transirinta priŝpruci mian baptofilinon en Újfalú! Ĉar ja kun la bapto ni bone tralavis nian gorĝon. Delonge ni ne vidis unu la alian, kaj krome estis festo. Ĝuste mi volis hejmeniri, kiam oni sonorigis. Insiste instigis min la bapto, ke ankaŭ ni iru en la preĝejon, kiel aliaj. Sed jam nur unu loko estis, en la unua vico. La bapto tuj falsidiĝis tie. Kaj mi estis devigata suprenbalanciĝi sur la balkonon. Mi atentis la predikon, kiel konvenas. Nur la bapto! Tiu mallaŭte ronkis malsupre. Vane mi ektusis kelkfoje, li ne malfermis la okulojn. Sed foje la pastro altigis la voĉon, kaj tiel meditis:

- Kiu estas supre? - kaj eĉ la manon levis, ĝuste al mi! Eĉ la montrofingron li tenis oblikve al mi. Je tio vekigis Pongrac, kaj tre laŭte ekparolis:

- Tiu estas mia bapto el Ĉomafalva!

- Kiu kreis la ĉielon kaj la teron... - daŭrigis jene la pastro. Je tio la bapto diris nur tion:

- Do tiu ne estas li! Mi ja bone konas lin! – kaj li jam dormis plu.

Je tio estiĝis granda murmurado en la tuta preĝejo. Troviĝis eĉ tiaj, kiuj hi-hi-his kaj ha-ha-his. Sed ja okazis, kio okazis ... Se nur oni ne portus hejmen la famon al la edzino! Ke fritiĝu en infero tiu Amalia! Ŝi rakontis ĉion al Véro, post la festo. Ankaŭ tiam la edzino hejmenkuris al siaj gepatroj. Ĉar ŝi diris, ke mi estas senhonta. Mi postiris ŝin nur post tri tagoj. Mi enrompis la pordon pro ŝi. Kial ŝi ne lasis min eniri!? Vane mi diris al ŝi:

- Komprenu, edzino, mi ne kulpas! – poste ŝi tamen pardonis min, sed deklaris, ke ĉi tio estis la lasta. Ĉar alie ŝi foriros tiel, ke neniam plu ŝi revenos. Hej, tiaj estas la virinoj! Sed, kion ŝi farus sen mi... Nu, nun mi rebonigos la aferon kaj hejmenportos la fojnon, kaj la lasas edzinon pripensi la aferon. Sed se ne, mi progresos ankaŭ sola! Kio estas ŝi, mi timas nek la diablon! Mi timis neniam, eĉ ne dum mia fraŭlaĝo! Ej, nek nun mi ektimas, nek tiam mi timus, se ni renkontiĝus! Foje mi forpelis eĉ urson. Mi estis apenaŭ dudekjara tiam. Kun Kaĉjo (Karĉi) ni iris haki arbon en la arbaron. Ni ĉiam pli eniĝis en la arbaron sur vojeto, kiam urso ekstaris antaŭ ni kun levitaj antaŭpiedoj. Tre granda animalo estis tiu! Ni eĉ ne havis tempon, por pensi, tiel abrupte okazis la tuto. Tre proksime estis la bestio. Tra mia ŝultro mi rediris al Karĉi Borŝoŝ:

- Ni estas du, ĝi sola!- je tio preminte la hakilon en la mano mi saltis tuj kontraŭ la urson.

- Batu ĝin, Karĉi!

- Tranĉu ĝin, Karĉi! Iru deflanke!

- Celu ĝian kapon!

Mi donadis la frapojn deproksime, tiel mi batalis, ke la grandega urso forkuregis vundita en la densejon.

- Bone, Karĉi! – kaj tiam mi rigardis malantaŭen, sed Karĉi estis nenie. Malaperis, kiel vaporo. Tuj ĝis hejmo li forkuris, kiam li ekvidis la urson. Kvankam la vilaĝo estis je dekdu kilometroj for. Nu, tia fraŭlo estis Karĉi!

En la malhelo dum la longa vojo, oĉjo Petro reveme meditadis pri sia forpasinta juneco. Li, havis tempon por pensadi, la falĉejo ankoraŭ estis malproksime. Krome li povis diri nek unu vorton al iu ajn. Neatendite unu ĉevalo ekronkis kaj haltis. Petro lumigis per la lampo en la vojapudan foston. Tiam li vidis, ke tie vulpo ĉasas muson. Ĝi tre fervoriĝis, kiel kato ĝi saltis post la muson.

- Hot, ci Ciklono! Hot ci malkuraĝa! Ĉu ci timiĝis? Videblas, ke ci estas ankoraŭ juna! Ja, cia patrino Ŝtormo! Ŝi unua estas inter la ĉevaloj! Do, hot!

Ili iradis plu, kaj Petro ekmemoris, kiam la unuan ĉevalon, Ŝtormon li aĉetis. Li sekretis lian intencon eĉ antaŭ la edzino. Poste li hejmeniris kun la admirinde bela ĉevalo.

- Nu, edzino – jen ĉi tie estas Ŝtormo!
- Enportu la vestaĵojn per la korbo! Mi fermos la fenestron! – diris onjo Véro el la kuirejo eksteren.

- La Ŝtormo estas jam en la stalo! - stentoris oĉjo Petro. Tiam onjo Véro elkuris konsterniĝante.

- Ĉu vi ebrias? Ĉu vi drinkis denove? Bona ĝi estas, por malutilo, ĉu?–ŝi enrigardis la stalon, kaj jen, tie estis unu ĉevalo. Dum minuto ili rigardis unu la alian.

- Kies estas ĉi tiu ĉevalo?

- Ekde nun la nia. Per ĝi mi de nun perlaboros! Ĝia nomo estas Ŝtormo.

Onjo Véro ne ĝojis pri la ĉevalo, ĉiam forgesis ĝian nomon, ŝi diris:

- Ĝi estas Ventego! Aŭ Venteto, Fulmo aŭ Uragano!

Nu, oĉjo Petro tial donis la nomon Ventego al ido de Ŝtormo. De kiam Ventego iĝis similgranda al Ŝtormo, ili kune iris al la vilaĝo, arbaro, kampo.

- Fortikaj estas ĉi tiuj ĉevaloj, certe! Kun ili mi ne restas en honto! Mi ne povas tiome ŝarĝi la ĉaron per pintrunkoj, ke ili ne povus tiri ĝin! – li pensis.

- Nu vidu! Ni estas jam ĉe la sepa ŝtono. Ĉi tie ni devojiĝos maldekstren, ni jam devos ne multe iri. Nur ne estus tiom malhele! Kaj la luno apenaŭ lumas!

La hufoj sur la ĉevaloj kelkfoje eĉ fajreris sur la ŝtonoj, kiam oĉjo Petro frapetis ilin per la vipo. Li agis nur laŭkutime. Poste baldaŭ ili alvenis la fojnoamasoj. Apud la plej proksime staranta stako li haltigis la ĉaron, kaj eklaboris. Kelkfoje li devis ankaŭ grimpi sur la ĉaron, por ordigi la fojnon. Tiufoje la ĉevaloj emus ekiri, kaj tiel multe ili agitiĝis, ke fine li maljungis ilin el la ĉaro. Per ĉeno li kunligis kaj lasis paŝtiĝi ilin. Li faris sian farendon, kiel kutime. Aliffoje li vokis helpe ankaŭ la najbaron, sed hodiaŭ lia koro ne lasis lin, vekis lin. Li elturniĝos ankaŭ sola!

La ĉevaloj neatendite eksaltis! Leporo suprensaltis antaŭ Ventego, aŭ eble sciuro de sur la proksima pinarbo, Petro ne sciis certe. Ventego ekronkis, kaj samtempe ili ĵetis sin en senbrida galopo. Unue arbardirekton, poste farante ĉirkaŭvojon ili malaperis en la malhelo. Petro ekfajfis, vokis ilin reen, sed vane. Ili panikiĝis. Nur la ĉentinto aŭdiĝis dum iom da tempo. Li ekiris reen sur la vojo al la vilaĝo. Ĉu ili ne haltos ĝis hejmo?

- Iel ja mi kaptos ilin vilaĝorande ĉe la riverponto de Maroŝ. Nur ke ili ne kuru ĝishejme! Tiam kolerus min la edzino!

Tri-kvar kilometrojn li marŝis, preskaŭ kuris, kiam li rimarkis ilin. Ili ambliis sur la vojo.

- Ci Ŝtormo! Venu ci ĉi-tien! – li ekprenis la ĉenon, kaj kondukis ilin reen al la stakoj. Tie li jungis ilin antaŭ la ĉaron, ordigis iom la fojnon, kaj ekiris per la plensarĝita ĉaro al sia hejmo. Hejme ankaŭ la edzino helpis ĉe la malŝarĝado.

- Do, bone! Eble paciĝos mia karulino! – pensis li.

Urgiĝis lin la tempo, li rapidis reen, por povi returniĝi, antaŭ ol la varmo ekatakos lin. Li jam eliris el la vilaĝo, kiam li ekvidis la sunon antaŭeniĝi el la kovro de la montoj. La malklaraj, misterecaj figuroj alprenis decidajn konturojn. Malfermiĝis la pejzaĝo, kiel pomarba floro malvolvanta siajn petalojn. Jam videbliĝis la vojapudaj prunelarbustoj, la bordon ĉirkaŭbrakumantaj salikoj, kaj sur la akvospegulo ekbriletis la suno. Ekviglis la birdomondo, per laŭta pepado salutis la aŭronon. De barilo de iu forlasita, soleca, kaduka garbejo cikonioj ekflugis dise, timiĝis pro bruoj de la ĉaro. Vaste cirkulante ili serĉis sian matenmanĝon. Pli fore haltis kelkaj kapreoloj scivoleme; kiu ĝenas ilian matenan trankvilon. Ĉar ili ne sentis danĝeron, malrapideme ili paŝtiĝis plu. En la freŝa, verda herbo daŭrigis sian vojon la etaj formikoj, insektoj, ekflugadis buntaj papilioj, ekiris abeloj, por kolekti nektaron. Ĉiu animalo faris sian farendon, kiel estas kutime dum tiel bela somermatenp. Petro forgesis ĉiujn grumblojn, ĉagrenajn pensojn. La malhelaj konturoj de la pinarbaro, la pura bluo de la ĉielo trankviligis lin. La matena vaporo malrapide disiĝis, samkiel el li la malgajo. Kiu loĝas en tiel

bela regiono, ne havas kaŭzon por malgaji. Freŝe, energiplene li atingis la monton Nagysomlyó (Nadjŝomjo). Li vidas, ke iu viro kaj virino lavas ĝuste en la riveretakvo. Alproksimiĝante li rekonis la gekonatojn Aloĵi kun edzino el Alszeg (Alseg). Salutis ilin kiel decas ĉi-regione:

- Donu Dio bonan laboron! Ĉu ne estas frue por lavi? Ankoraŭ malvarmas la rivereto, apenaŭ leviĝis la suno.

Je tio la sinjorino ek-vediradis:

- Ho ve, ne demandu, Petro! Vi ne kredos, kio okazis! Jam tri tagojn ni estas ĉi tie sur la falĉejo, turnadas la fojnon, kolektas ĝin, por hejmenporti. Estas multa farendo, ni restis ankaŭ por tranokti. Ni kunmetis al ni kabaneton el fojno. Bonan lokon ni havis por ni ambaŭ sub ĝi, kuntiriĝante kun mia edzo. Vidu, tie ĝi estas!

- Nu, kio postrestis el ĝi! – transprenis la edzo la vorton.

Dum la tuta tago ni laboris, je malheliĝo ni vespermanĝis. Tute laciĝinte ni enrampis en la kabaneton, kaj dormis, kiel peltmantelo somere.

Poste nokte ĵetis sin sur nin la ĉenhava diablo!!

- Li tintigis, klakigis kaj faris teruran bruegon, kaj eĉ la supron de la kabaneto ĝi depuŝis! Kaj dume li ridis!

- Eĉ la okuloj fajreris al li! Ni tiel timis, ke ĝis tagiĝo ni ne kuraĝis eĉ moveti nin.

Daŭre ni kaŝrigardis, ĉu li revenos, kaj kion li volas de ni.

- Jes ja, li kirlis tian ŝtormon kaj ventegon, ke ankaŭ ni preskaŭ forflugis!

- Sed ni jam iros hejmen! Ni ne volas plu renkonti lin! Certas, ke dimanĉe ni celebrigos meson. Nur li lasu nin de nun en paco, kaj forgesu nin!

- Kaj kio fariĝos al la fojno? – demandis Petro.

- Nin eĉ ĝi ne interesas! Nia vivo pli valoras! Nur sekiĝu ankoraŭ iomete ĉi tiu tolaĵo... - kaj tiam la virino honteme eksilentis.

- Ni tuj ekiros!

Petro preskaŭ sufokiĝis pro ridemo. Apenaŭ li povis reteni sin. Li ne kuraĝis konfesi, ke la ĉenhava diablo estis liaj sovaĝiĝintaj bestoj. Li nur ruzete ridetis sub la lipharoj.

- Kaj ĉu kornojn havis tiu inferulo?

- Tion ni ne povis vidi en la malhelo. Sed certe li havis. Pli teruran nokton ni ankoraŭ ne havis.

- Do trankviliĝu! – li diris, kaj kun la brando enmane desaltis de la ĉaro.

- Bonvolu preni iom da korfortigaĵo, ĝi efikos bone! – li tre atentis resti serioza. Li bezonis ĉiun sian forton, por ne ekridi.

- Dio benu vin! Kaj alifoje pli atentu! Vi sicas, la diablo ne dormas!

Sidiĝinte sur la ĉarbenko, li alfrapetis la ĉevalojn.

- Hot, Ŝtormo! Hot ci, Ventego! – poste mallaŭte li aldiris:

Vi ĉenhavaj diabloj! Veraj inferanoj!

(Novelon de Klara Domahidi esperantigis Adrienne, s-rino Pásztor, reviziis: Jozefo Horváth)

MONDOTAGO DE L' BESTOJ

La 4-a de oktobro estis la Mondotago de la Bestoj.

Okaze de tiu tago, bonvolu akcepti la suban poemon de Julio Baghy.

Ĉi poemo devenas el la antologio: Cent Poemoj - Konfesite subjektiva elektado el la Esperanto poemaro de la 20-a jarcento.

Julio Baghy:

Cirka ĉevalo

Ĉevalo cirka, modpasinte aĝa,
sintrene trotras en la sabla rondo.
La penda kapo plendas pri la aĉa
kadukon truda tedo en ĉi mondo...
sed se subita „ĉindra bum!” orĥestra
stimulas ĝin sub lumo de l' areno,
ĝi tuj reviglas ĉevalide estra
dum stumbla kuro kun sendenta heno...
De vanto ventumate iĝas blinda
la ĉevalaĉo cirka...kompatinda.

Poeto modpasinta tre konscias
pri tedaj migro, spleno, morno,
kiam la „krei-volo” agonias
kaj restas for la songo dum maldormo,
sed se subita „ĉindra pum!” publika
lin vantovente vokas al forumo,
tuj ĉevalide henas li komika
dum stulta kuro en l' arena lumo...
Nur poste pikas sin per penso pinta:
„Ci, ĉevalo cirka... kompatinda!”

AZ ÁLLATOK VILÁGNAPJA

Október 4 az Állatok Világnapja. Ebből az alkalomból fogadják az alábbi verset Baghy Gyulától. Ez, a Száz Vers antológiából származik, mely bevallottan szubjektív válogatás a 20. század Eszperantó-költészetéből:

Baghy Gyula

Cirkuszi ló

Kivénhedt ló a kis cirkusz porondján
vonszolja magát, bús fejét lógatva
panaszkodik a korra, mely gorombán
romlásba dönti, pusztulásba hajtja...
De hirtelen egy „csinnadratta!” csendül,
ez lelkesíti, új erőt merítve,
akár csikókorában, újra lendül,
tovább üget fogatlan’, felnyerítve...
Hiúság hajtja, elvakítja már a
cirkusz gebéjét. Szegény, szegény pára...

Kivénhedt költő, sorshányta-vetette
nagy életuntan, zordan ül magában
az alkotói válság közepette,
álmatlan, hosszú, néma éjszakában...
de hirtelen egy csinnadratta hallik,
mert olvasói pódiumra hívják,
tüzes csikóként felnyerít, iramlik
arénafénybe hajtja vére: hívság...
Csak később mutat mókásan magára:
„Cirkusz gebéje, ó, te szegény pára!”

Fejes Márton fordítása

MAGYARORSZÁGI KIRÁNDULÁSOK

VARBÓ és KÖRNYÉKE

A Bükk hegység északi lábánál található „Pitypalatty” völgyben hat község bújik meg: Varbó, Parasznya, Radostyán, Kondó, Sajólászlófalva, Sajókápolna. A községeket hajdan a diósgyőri várhoz tartozó királyi birtokként tartották számon.

A szép természeti látványosságok közelsége teszi vonzóvá – a Nyögő patak völgyében – Miskolctól északkeletre fekvő, 1200 lakosú **Varbó** községet.

Legkorábbi adatai az 1300-as évből származnak. Akkor, Ernye bán birtoka volt és a diósgyőri latifundiumhoz tartozott. Már akkor volt papja és egyháza. Tulajdonosai az évszázadok során gyakran változtak.

A reformáció hamar elterjedt a faluban. A mai, késő-barokk stílusú református temploma 1809-ben épült.

Temetőjében sok szép fából faragott síremléket lehet találni. Ott nyugosza örök álmát az eszperantóul is alkotó Gergely Mihály író, Varbó díszpolgára.

A faluban láthatunk ú.n. díszített vakolatot homlokzatú régi házakat is, a szép modern és minden igényt kielégítő házak mellett.

Varbón 1998. augusztus 20-án avatták a fel *Falu-múzeumot*.

A Múzeumot az Önkormányzat alakította ki egy 30-as években épült parasztházban és annak portáján. A berendezési tárgyak, használati eszközök nagy részét a falu lakossága adományozta az ő együttműködő tevékenységük tette lehetővé létrejöttét.

Az épület első helyiségében a "tisztaszoba" berendezései, tárgyai láthatók. Ez egy módosabb család régi szobáját mutatja be, a bútorok az 1930-40-es évekből származnak.

Az előtérben Varbó község régi zászlaja látható, amely az 1848-as évből maradt ránk nagyon viseletes állapotban. Mellette egy ősi kard van elhelyezve. Ezek a falu legértékesebb, legrégebb ereklyéi.

Itt található még régi cserépedények, valamint az iskola történetét bemutató képsorok.

A kamrában a fonás, szövés eszközei láthatók, valamint különböző szőtt kelmék.

A régi falusi szövőszék üzemképes állapotban mutatja az ősi technikát.

A második szoba *Gergely Mihály író, a falu szülöttjének emlékszobája*. Berendezését, emléktárgyait az író ajándékozta a Múzeumnak, elhelyezésüket ő irányította, végezte.

Az istállóban a falusi ember régen használt eszközei láthatók, bemutatva a különböző foglalkozásokat is. Így például láthatók az állattartás, a bortermelés, a földművelés eszközei, valamint a falu történetében fontos szerepet játszó bányászati eszközök is.

Az író 1921. november 9-én született Varbón. Írói, szerkesztői munkásságáért több díjat, elismerést, kitüntetést kapott. Aktív irodalmi, kulturális tevékenységének 2007. július 28-i halála vetett véget. Az évtizedek óta Budapesten élő író hamvait *Varbó temetőjében* helyezték örök nyugovóra 2007. augusztus 23-án.

Varbó, de egyben a völgy büszkesége is a Nemzeti Park határán létesített mesterséges tó, melyen napi jegy megváltása mellett lehet horgászni, de csak a hétféteken: péntektől vasárnap estig. A parton horgászók közül az egyik horgász elmondása szerint a 27 éve kiépített tóban igen sok fajta hal él. A kifogott halak között eddig megtalálhatók voltak: a ponty, harcsa, kárász, dévér, csuka, süllő, balin és a sügér is. Süllőre, harcsára péntek éjszakánként is kivethetik a horgot. Télen lékhalászatot nem végeznek, mert ha a tóvíz befagy, sokan jönnek oda korcsolyázni. A tó átlagos mélysége 2,5-3 méter, de esősebb évben 4 méter is szokott lenni, a szélessége 60 méter. A tóban fürödni tilos, de a partján most is láttunk kempingezőket. A varbói *Falunapok* ünnepségét a tónál: halászlé, sült halak elfogyasztásával, és dalos,-zenés,- táncos mulatozással szokták még kellemesebbé tenni.

Feltétlenül érdemes meglátogatni **Radostyánban** a református templomot. Ott található a megye egyik legszebb fából épült haranglába és a románkori temploma.

Sajólászlófalván található a Szózat zeneszerzőjének Egressy Béninek az emléktáblája, aki a falu szülötte.

A környék erdőterületének nagy részét az ÉSZAKERDŐ RT kezeli, és a hatályos erdő- és természetvédelmi törvényeknek megfelelően erdő és vadgazdálkodást folytat. Területének 52 %-a az 1977-ben alakult *Bükki Nemzeti Park* felügyelete alá tartozik.

Leggyakoribb kőzet: a mészkő, agyagpala, kavics, homok, agyag.

Klímája: mérsékeltén hűvös és száraz.

Erdőalkotó fái: a bükk, kocsánytalan tölgy, gyertyán, cser...

Sok ritka itt élő növény és állatfajból néhányat megemlítek: árvalányhaj, kosborok, - borz, nyest, vadmacska, őz, vaddisznó, muflon...

Érdeemes felkeresni a szép kirándulólhelyeket a Lillafüredi Állami Kisvasúttal, mely a falutól Délkeleti irányban halad a *Mahóca-Andóktűt* állomások között.

A szebbnél-szebb völgyek, hegygerincek, töbrök és források tartalmas időtöltést nyújtanak az oda látogatóknak.

Az ún: „Látókövekről” (Örvénykő, Buzgókő) tiszta időben láthatók az Alacsony-Tátra hófedte csúcsai

A faluban számos privátszállás és a „Fónagysági Túristaház” várja az oda látogatókat.

(A megtekintett Falu-múzeumi élményeink, a falubeli látogatásunkkor tapasztaltak és a község honlapján közöltek www.varbo.hu alapján írta Pásztor Lászlóné)

HUNGARLANDAJ EKSKURSOJ

VARBÓ kaj ĜIA ĈIRKAŬAĴO

Ses vilaĝoj sinkaŝiĝas (*Varbó, Parasznya, Radostyán, Kondó, Sajólászlófalva, Sajókápolna*) en la valo „Pitypalatty” /Pitjpalatj/ ĉe nordaj piedoj de montaro Bükk. Iam oni kalkulis la vilaĝojn kiel reĝajn bienojn de fortikaĵo de Diósgyőr.

La proksimeco de la belaj naturaj vidindaĵoj faras alloga la vilaĝon Varbo, - en valo de la rivereto Nyöggő – ,kio situas nordokcidente de Miskolc, kaj havas 1200 geloĝantojn.

La plej fruaj indikoj de Varbó devenas el la jaro 1300-a. Tiam ĝin posedis baŭno Ernye (Ernje), kaj apartenis al la fortikaĵlatifundio de Diósgyőr. Jam tiam ĝi havis ankaŭ pastron kaj eklezion.

Ĝiaj pliaj posedantoj ŝanĝiĝis dum la jarcentoj plurfoje. Inter la vilaĝanoj la reformacio rapide disvastiĝis. La nuna malfrubaroka kalvinana preĝejo konstruiĝis en 1809.

En ĝia tombejo oni povas trovi multajn bele lignoskulptitajn tombmonumentojn. Tie ripozas sian poreternan sonĝon, ankaŭ la *honorcivitano de Varbó; la verkisto Mihály Gergely*, kiu verkis ankaŭ esperantlingve.

En la vilaĝo ni rigardeblas tn: ornamitajn-morterstukaĵajn frontajn domojn apud la belaj, modernaj kaj ĉiujn pretendojn kontentigaj domoj.

En Varbó, la 20-an de aŭgusto en 1998, oni inaŭguris la Vilaĝ-muzeon.

La muzeon la Vilaĝa konsilio kreis en kamparana domo - kaj en ĝia korto – konstruita en la 1930-aj jaroj. La plej grandan parton de la instalitaj objektoj, uziloj donacis la vilaĝloĝantaro kaj ilia kunlaboro ebligis ties estiĝon.

En la unua ĉambro de la konstruaĵo estas videblaj la instalaĵoj, objektoj de la tn. „purĉambro” (neloĝata). Ĉi tio prezentas unu malnovan ĉambron de iu bonstata familio, la meblaro devenas el la 1930-1940-aj jaroj.

En la antaŭejo estas videbla la malnova flago de vilaĝo Varbó, kiu postrestis al ni el la 1848-a jaro kaj ŝajnas tre uzita. Apud ĝi praa glavo estas lokigita. Ĉi tiuj estas la plej valoraj, plej malnovaj sanktaj restaĵoj de la vilaĝo.

Ĉi tie krome estas troveblaj: malnovaj argilpotoj, kaj bildaro montrante historion de la lernejo.

En la kamero estas troveblaj la iloj de la plektado, teksado, krome diversaj teksaĵoj. La teksaparato en funkciokapabla stato montras la praan teknikon.

La dua ĉambro estas memorĉambro de la granda filo de la vilaĝo, de la verkisto Mihály Gergely. Ĝian instalaĵon, memorobjektojn (inter ili ankaŭ siajn verkojn) la verkisto donacis al la muzeo, li direktis kaj faris la dispozicion.

En la stalo estas rigardeblaj la malnovtempe uzitaj laboriloj de la vilaĝuloj prezentante ankaŭ la diversajn profesiojn. Tiel ekzemple la laboriloj de la bestotenado, la vinproduktado, la terkulturado, krome ankaŭ la minadaj iloj, kiuj havis gravan rolon en la vilaĝhistorio.

La verkisto naskiĝis en Varbó, la 9-an de novembro 1921. Pro lia verkista, redaktora verkado li ricevis multe da premioj, rekono, distingoj, ordenoj.

La cindron de la verkisto – kiu vivis jam ekde jardekoj en Budapeŝto – oni metis al poreterna ripozo, la 23-an de aŭgusto 2007, en la tombejon de Varbó.

La artefarita lago, estigita sur limo de la Nacia Parko, estas fiereco de ne nur Varbó, sed ankaŭ de loĝantaro de valo Pitypalatty. Sur la lago eblas fiŝkapti kun aĉetita tagbileto, sed nur semajnfine, de vendredo ĝis dimanĉnokto. Laŭ rakonto de iu tiea fiŝkaptisto, en la lago – ekkonstruita antaŭ 27 jaroj, - vivas tre multspecaj fiŝoj. Inter la dekaptitaj fiŝoj – ĝis nun – estis nobla karpino, siluro, karaso, bramo, ezoko, malgranda sandro, aspicio kaj ankaŭ skorpeno. Aspicio kaj siluron oni povas fiŝkapti ankaŭ vendrednokte. Vintre oni ne faras tralikan fiŝkaptadon, ĉar se la lagakvo frostiĝas, multaj venas tien por glitumi.

La mezprofundo de la lago estas 2,5-3 metroj, sed en pli pluva jaro kutimas esti ankaŭ 4 metroj, ĝia larĝeco estas 60 metroj. En la lago sinbani ne estas permesata, sed sur la bordo ankaŭ fine de aŭgusto ni vidis tendumantojn.

La feston de Vilaĝ-Tagoj” de Varbó ĉe la lago la aranĝantoj faras pli agrablaj, per aranĝo de manĝeblecoj de fiŝsupo kaj bakitaj fiŝoj, kaj kantadaj-, muzikaj-, dancaj- amuziĝadoj.

Nepre meritas viziton la reformata preĝejo de vilaĝo **Radostyán**.

Tie troveblas unu plej bela, el ligno skulptita sonorilego de la departemento kaj ĝia kalvinana preĝejo.

En **Sajólászlófalva** estas trovebla la memortabulo de Béni Egressy (Benjaminĉjo Egreŝi), de la komponisto de la Proklamo (preĝo simila al himno por la tuthungararo, verkita de Mihály Vörösmarty, esperantigita de d-ro Kolomano Kalocsay). Béni Egressy estis naskito de ĉi vilaĝo.

La plej grandan parton de la *ĉirkaŭantaj arbarterenoj*, prizorgas la tn. „NORDA ARBARO” Akcia Kompanio; kaj laŭ la validaj arbar- kaj naturdefendaj leĝoj ĝi daŭre prizorgas la arbarojn kaj mastrumadas pri ĉasbestoj. La 52%-oj de ĝia teritorio apartenas al kontrolo de la Nacia Parko de Bükk, fondita en 1977.

La plej oftaj ŝtonaĵoj estas: la kalkŝtono, argilardezo, ŝtonero, sablo, argilo...ks.

Ĝia klimato estas: modere malvarmeta kaj seka.

La arbarkreantaj arboj estas: la fago, la senreba kverko, karpeno, muska-kverko-arbo...ks

El la multaj ĉi tie vivantaj specioj de kreskaĵoj kaj bestoj ni mencias kelkajn: stipoj, orkidoj, melo, mustelkato, arbarkato, cervo, apro, muflono.

Meritas viziti la belajn ekskursejojn per la Lillafüreda Ŝtata-Malgranda-Fervojo, kio trafikasl sudoriente de la vilaĝo, inter la haltejoj Mahóca kaj Andóokút.

La multaj belaj kaj belegaj valoj, montospinoj, ponoroj kaj fontoj donas valorplenan tempopasigon al la vizitantoj.

De la tn. „Látókövek” Elvidejrokoj /Örvénykő, Buzgókő/ en pura aero oni povas ekrigardi la neĝkovritajn pintojn de la malaltaj-Tatroj.

En la vilaĝo multaj privatpensioj kaj la turistdomo de „Fónagyság” (Fonadjŝag) atendas la vizitantojn.

/Skrabis kaj esperantigis Adrienne, s-ino Pásztor post la vizito de Vilagmuzeo kaj laŭ la retpagxo de Varb: www.varbo.hu/

Éjszakai Tigrisüvöltés

A Miskolci Állatkert és Kulturpark éjszakai állatkerti programja szerint a résztvevők sötétedés után csoportos vezetéssel vesznek részt, melynek során megismerkedhetnek az éjszakai állatok szokásaival. De sor kerül állatsimogatásra is, sőt bemerészkedhetnek gondozók kíséretében egyes kifutókba is. A résztvevők hallgathatják a természet hangjait, a tigrisek bömbölését, a baglyok huhogását, a kígyók nesztét az éjszakai „lesen”.

(Északmagyarország – 2007. augusztus)

Nokta tigrokriego

Laŭ nokta bestĝardena programo de la Miŝkolca Bestĝardeno kaj Kulturparko, la partoprenantoj partoprenas grupan fremdulgvidadon post malheliĝo, dume ili povas ekkonati la kutimojn de la noktaj bestoj. Sed ili povas ankaŭ karesi la bestojn, eĉ povas eniri en la elkurejojn akompanite de bestoprizorgantoj. La partoprenantoj aŭskulteblas la voĉojn de la naturo, kriegon de la tigroj, la ululon de la strigoj, la brueton de la serpentoj sur la nokta „embuskejo”.

(El la tagĵurnalo aŭgusto 2007-a Északmagyarország –esperantigis László Pásztor)

NYELVEK EURÓPAI NAPJA

Nyílt nap az
Országos Idegennyelvű Könyvtárban
Budapesten, 2007. szeptember 26-án

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár rendezvényén: A Nyelvek Európai Napján Budapesten 2007. szeptember 26-án a Pásztor házaspár is résztvett sok más vendéggel együtt.

A Nyelvek Európai Napja programját a főigazgató MENDER IBOLYA asszony nyitotta meg. A konferencia első előadója: *dr. Mislivecz Ferenc* a Berzsenyi Dániel Főiskola Nemzetközi és Európa-tanulmányok Intézetének igazgatója volt.

Ő beszélt arról, hogy az élővilágban a tudás hogyan öröklődik át évmuilliók óta. A tudás mind az egyén, mind a közösség formáló ereje. Az írásbeliség kezdete óta a megszerzett tudást mindig leírták valakik, aztán könyvtárakba gyűjtötték azokat. Ilyen volt az ókorban az Alekszandriai Nagykönyvtár és ilyenek korunk könyvtárai is, melyek elismerten a tudás alapjai. Azonban napjainkban az eligazodáshoz a könyvtárak könyvein túl a napilapok ismerete is szükséges. Az előadó azt is elmondta, hogy rosszul teszi az a diák, amelyik csak a Google hiányos és olykor nem valós információit másolja ki a dolgozatához és nem a könyvek átböngészésével szerzi meg a tudását. Ma is fontos a könyvek kézbevétele, a könyvek szeretete.

A Nyelvek Európai Napja következő előadója: a könyvtárak pénzügyi ellátását, gondjait, és jövőbeli terveit ismertette.

11.45-kor történt meg: *Csabonyi Klára* finom színekkel megfestett pasztellképeinek bemutatása.

12. órakor kezdődött a Nyelvstúdió: **Böde Józsefné** – az OIK tudományos munkatársának, a **Fajsi-gyűjtemény** kezelőjének – szervezésében az eszperantó nyelv bemutatása. Munkáját motorként segítették: *Dr. Dudich Endre professzor úr*: Az Egyetemes Eszperantó Szövetség tiszteleti tagja, a Magyarországi Eszperantó Szövetség tiszteleti elnöke, továbbá *Eszényi József* a Magyarországi Eszperantó Szövetség elnökhelyettese, *Dr. Farkas Julianna és Dr. Molnár Lajos* a az Orvos-Egészségügyi Eszperantó Szakcsoport vezetői.

Böde Józsefné és Eszényi József.

Böde Józsefné ismertetője után *Eszényi József* eszperantó nyelvtanár mutatta be az eszperantó nyelv alapjait mindennapi példákkal. Az érdeklődő hallgatóság az alapok megismerése után már tudott rövid mondatokat összeállítani az előadás után.

Az Eszperantó bemutatójának hallgatói: a képen látható olvasó hölgy az Egyetes Eszperantó Szövetség magyarországi főmegbízottja, küldöttje: Ködmön Károlyné

Utána *Dr. Molnár Lajos* beszélt a „Dobbantó” = az angol eredetű „lingvolancsilo” programról. Ennek lényege: az általános iskolákban a 7-11 éves gyermekeknél a későbbi idegennyelvi nyelvtanulást célszerű az eszperantó nyelvvel megalapozni. Az eszperantó nyelv szavai, kifejezései majdnem minden európai nyelvben benne vannak, így az ismerős szavak miatt a következő idegennyelvek tanulása könnyebben megy. Nem csak a szókészlet ismerőssége ad könnyebb tanulási lehetőséget, hanem az eszperantó nyelvtani szerkezete is (pl: a cselekvő és a szenvedő igealakok) esetében is.

Az eszperantó nyelv bemutatásának nagy sikerét mutatja, hogy a hallgatóságból sokan jelentkeztek eszperantó nyelvtanfolyamra.

A hallgatóság, az 1. sorban Doktor Dudich Endre professzor úr a MESZ tiszteleti elnöke, a 2.sorában láthatók még Baksa József: a MESZ elnöke

Az előadás végén *Böde Józsefné* virágcukorral köszöntötte *Dr. Farkas Juliannát* a programhoz nyújtott szervezési önzetlen segítségéért.

Mi is gratulálunk a programot vezető **Böde Józsefnének** a hídnyelv bemutatásában és a **Fajsi könyvgyűjteményből** készített kiállításhoz is. Sok munkája volt neki és segítőtársainak is ennek a programnak a sikeressé tételében.

Eszperantó könyvkiállítás a Fajsi gyűjteményből

13 órakor kezdődött a hazai német nemzetiségek műsora.

A színes kulturális műsorból kiemelem: a vecsési német nemzetiségi kórus szívhezszólóan kedves előadását.

15 órától a Siketek és Nagyothallók jelnyelvének bemutatását tekintettük meg.

Ez a téma mindig érdekelt bennünket, így a nagy érdeklődéssel várt előadás és bemutató nagyon érdekes volt számunkra. Megtudtuk például, hogy a siketknél a logikára épülő jelnyelv eszközei a szem és a kéz. A kézjeleket a profor= a hasonlóság elve alapján alkották meg. Pl: az autó szónál a kormánykerék fogását utánozzák.

Az előadás végén jött az a gondolatunk, hogy milyen jó lenne, ha ezzel a nyelvvel nem csak ők maguk tudnának kommunikálni maguk között, hanem mindenki más is ismerné. Mennyire könnyebben tudnák megértetni magukat és mi segíteni nekik.

Mi, a főigazgatói fogadás után elbúcsúztunk az OIK vezetőjétől és munkatársaitól, mert haza kellett utaznunk Miskolcra. A mi távozásunk után még sor került az OIK műfordításpályázatának díjkiosztójára és különböző zenei programokra.

Sajnáljuk, hogy nem élvezhettük végig a jól szervezett programot. Sok kellemes szép élménnyel gazdagodtunk megismerve az OIK 2006 óta végzett munkáját és jövőbeli terveit is. Mindezekhez jó egészséget és további sok sikert kívánunk:

Pásztor házaspár,
A miskolci „Király Lajos” Eszperantó-Baráti Körtől

EŬROPA TAGO DE LA LINGVOJ
Publika Tago
En la Landa Fremdlingva Biblioteko
La 26-an de septembro 2007, en Budapeŝto

En aranĝaĵo de la Landa Fremdlingva Biblioteko, dum Eŭropa Tago de la Lingvoj en Budapeŝto la 26-an de Septembro 2007, ankaŭ la geedzoj-Pásztor partoprenis kune kun multe da gastoj. Eŭropan Tagon de la Lingvoj malfermis sinjorino IBOLYA MENDER, ĉefdirektorino de la Landa Fremdlingva Biblioteko.

Unua preleganto de la konferenco estis *D-ro Francisko Miszlivecz*, direktoro de Instituto de Internaciaj kaj Eŭropaj Studadoj de la „Berzsenyi Dániel” Ĉeflernejo. Li parolis pri tio, kiel herediĝas la scio en la vivantaro ekde jarmilionoj. La scio estas formiganta forto de la komunumo kaj de la individuo. Ekde komenco de la skribeco iuj surskribis ĉiam la akiritan scion, poste tiujn kolektis en bibliotekoj. Tioj estis en la antikva epoko ankaŭ la Granda Biblioteko de Aleksandrio kaj bibliotekoj de niaj epokoj, kiuj estas bazoj de la scio. Sed nuntempe bezonas al la orientiĝo krom la bibliotekaj libroj ankaŭ la kono de la tagaj ĵurnaloj. La preleganto diris ankaŭ tion, ke la studento faras malbone, se kopias mankajn, kelkfoje ne verajn informojn de la Google kaj ne el la libroj akiras la scion. Ankaŭ nuntempe estas grave la manpreno de la libroj kaj ties ŝato.

La sekva preleganto konigis financajn zorgojn de la bibliotekoj kaj la estontajn planojn.

Je la 11-a kaj 45 minutoj okazis prezentado de paŝtelbildoj, pentritaj per delikataj koloroj de Klara Csabonyi.

Je la 12-a horo komenciĝis la Lingvostudio, en organizado de **Ilona, s-ino Böde**, scienca laborkunulino. Ŝian laboron helpis *D-ro prof. Endre Dudich*, honora membro de UEA kaj honora prezidanto de HEA, kaj, *Jozefo Eszényi*, vicprezidanto de HEA, esperantista lingvoinstruisto, plue *D-ro Julianno Farkas kaj D-ro Ludoviko Molnár*, estroj de Medicina Sanitara Esperanto-Fakgrupo.

S-rino Ilona Böde kaj Jozefo Eszényi

Post informo de **Ilona s-ino Böde**, *Jozefo Eszényi* – vicprezidanto de HEA - prezentis bazojn de lingvo Esperanto per ĉiutagaj ekzemploj. La interesiĝantoj jam estis kapablaj kompili post la prezentado mallongajn frazojn.

D-ro Ludoviko Molnár kaj sia edzino d-ro Julianna Farkas

Poste *D-ro Ludoviko Molnár* parolis pri la programo „Lingvolanĉilo”. La kerno de tiu ĉi programo estas, ke en la bazlernejoj al 7-11 jaraĝaj infanoj oni devas baziĝi la fremdlingvan lernadon kun la esperanta lingvo. Vortoj, esprimoj de Esperanto en preskaŭ ĉiuj eŭropaj lingvoj ekestas. Ĉi tiel pro la konataj vortoj lernado de la fremdaj lingvoj estas pli facila. Sed ne nur pro la vortararo estas pli facila la lernado, sed ankaŭ pro gramatika strukturo de Esperanto./aktivaj kaj pasivaj verboj./

Sukceson de prezentado de Esperanto-lingvo montras, ke el inter la aŭskultantoj multe da homoj anonciĝis al la lingvokurso. Fine de prelego *Ilona s-ino Böde* salutis per florbukedo *D-rinon Julianna Farkas* pro sia malegoisma helpo al la programo..

La aŭskultantaro de la Lingva studia prezentado de lingvo Esperanto: en la dua vico en blanka jaketo la ĉefdirektorino de la Biblioteko OIK: s-rino Ibolya Mender kaj apud ŝi d-ro profesoro Endre Dudich, honora membro de UEA por Hungario

Ankaŭ ni gratulas al *Ilona s-ino Böde*, ke prezentigis la pontolingvon kaj pretigis la ekspozicion el **librokolektaĵo Fajsz**.

S-rino Ilona Böde kaj ŝiaj helpantoj havis multe da laboroj, por ke ĉi tiu programo estu sukcesa.

La Libro Ekspozicio el kolektaĵo Fajsz, farita de Ilona Böde kaj Anna Marosvölgyi, en Biblioteko OIK

De la 15-a horo ni rigardis la prezentadon de signolingvo de la surduloj kaj malbone aŭdantoj. Ĉi tiu temo interesis nin ĉiam, ĉi tiel la prezentado estis ege interesa. Ekz. ni eksciis, ke ĉe la surduloj la iloj de la logika signolingvo estas la okulo kaj mano. La mansignojn oni kreis laŭ la simileco/proform/. Ekz. ĉe la vorto aŭto, oni imitas prenon de la stir-rado.

Fine de prelego ni pensis pri tio, se ĉiuj konus ĉi tiun signolingvon, tiam ne nur ili povus komunikadi unu inter aliaj, sed ankaŭ ni aliaj homoj povus kompreni kaj helpi ilin.

Ni – post la akceptaranĝo de la ĉefdirektorino – adiaŭis de estro kaj kunlaborantoj de la LFB (OIK), ĉar ni hejmenveturis al Miskolc.

Post nia foriro estis la premiigo de la konkurso pri tradukarto kaj diversaj muzikaj programoj.

Ni bedaŭras, ke ni ne ĝueblis la lastajn programojn.

Ni riĉiĝis kun agrablaj belaj travivaĵoj, ekkonante la 2006-jaran laboron de LFB kaj ties estontajn planojn.

Al realigoj de la planoj ni deziras bonan sanon, multe da sukceson:

Geedzj-Pásztor
De la miŝkolca „Király Lajos” Esperanto-Amika Rondo

MOSOLYOGJUNK

A kicsike

A piros lámpánál egymás mellett várakozik egy kamion és egy kis Pólszki. A kamionos átszól a kis autót vezető nőnek:

- Mondja, szoptatja még, vagy már benzint is fogyaszt a kicsike?

A csoda

Kovácsné csúnyán összekap iszákos, verekedő férjével, ezért elmegy a paphoz, hogy tanácsot kérjen tőle.

-Menj csak szépen haza, leányom!- mondja neki a pap. – meglátod, minden jóra fordul.

Az asszony hazamegy, de a férje helyett csak egy cédulát talál az asztalon a következő szöveggel:

„Elegem van belőled, te némbér! Elköltözöm, és soha többé nem jövök vissza”. Kovácsné visszamegy a paphoz és hálálkodva azt mondja neki:

-Köszönöm neked, atyám. Minden úgy lett, ahogy mondtad.

RIDETU!

La etulo

Ĉe la ruĝa policlampejo atendadas unu apud alia iu kamiono kaj iu eta Polski Fiat. Ŝoforo de la kamiono demandas de la virinon, kiu kondukas la etan auton:

- Diru, ĉu vi ankoraŭ suĉigas la etulon aŭ ĝi jam konsumas ankaŭ benzinon?

La miro

SinJORINO Kovács tre malbele interkverelas kun sia ebria, interbatigema edzo, pro kio ŝi iras al la pastro por peti konsilon.

-Bonvolu iri hejmen! – diras al ŝi la pastro – vi ekvidos, ke ĉio estiĝos bona.

La sinJORINO hejmeniras, sed anstataŭ sia edzo sur la tabo ŝi trovas nur iun papereton, kun la sekva teksto:

-,„Mi enuis vin, ulino! Mi translokiĝos, kaj neniam revenos”. SinJORINO Kovács reiras al la pastro kaj dankegade diras al li.

- Mi dankas al vi, mia pastro. Ĉio okazis tiel, kiel vi diris.

Esperantigis László Pásztor

MAGDALENA FEIFIČOVÁ LÁTOGATÁSA AZ ÉSZAKMAGYARORSZÁG-RÉGIÓBAN

VIZITO DE MAGDALENA FEIFIČOVA EN LA REGIONO- NORDHUNGARIO

Magdalena Feifičová, la ĉefredaktorino de la gazeto Esperantisto Slovaka, el urbo Žilina (Žilina-Slovakio) alvenis al ni en urbon Miskolc la 23-an de Junio 2007. Ĉe la trajno sur la perono de stacidomo "Tiszai" ni atendis ŝin per Esperanto-flago.

La 24-an de Junio 2007, ni faris viziton en **Egerfarmoš**, kien kaj reen portis nin nia klubanino Helena Fedor per sia aŭtomobilo. Tie ni vizitis la esperlandan Esperanto-domon. Ĝin prezentis s-ro Zoltán Szabó, kiu faris ĉion eblan por nia amuzigo. Li montradis ne nur siajn esperantaĵojn kaj diversajn esperanto afiŝojn en la Esperanto-domo kaj la tiean esperanto-flagon, sed ankaŭ sian domon apud la Esperanto-domo. Li gastigis nin per fruktosuko kaj kukoj, kiuj tre bongustis en la somera varmego. Krome ni renkontiĝis ankaŭ kun membroj de la pentroartista grupo gvidata de Elizabeta Ködmön, ĉefdelegito de UEA por Hungario. Ŝia petroartista grupo kun 20 pentristoj, tiutempe pentradis en la vilaĝo. La inter ili estantaj esperantistinoj tre ĝoje paroladis ankaŭ kun nia gastoj. Unu post la alia ili montradis siajn kreaĵojn pentritajn pri diversaj lokoj de la setlejo.

Kelkaj pentraĵoj de la grupo de pentroartistoj, de sinjorino Elizabeta Ködmön, ĉefdelegitino de UEA por Hungario.

Bedaŭrinde ni ne povis atendi la post du tagoj okazantan inaŭguron de ekspozicio de la el tiuj elektitaj pentraĵoj, kiun malfermis Imre Szabó, la fakdelegito de poezio por Hungario. Sed, ni kore akceptis la fakton, ke la estrino de la vilaĝo venis al la Esperanto-domo vidi kaj saluti nin hungare, ĉar bedaŭrinde esperantlingve ne scias. Jes, sinjorino vilaĝestrino ne parolas esperante, sed tre apogas, subtenas la lokan agadon de Zoltán Szabó kaj de la instruadon de Esperanto, en la loka bazlernejo de s-rino Julianna Vas-Szegedi (el Tiszafüred). En Egerfarmoŝ estis aranĝita printempe la desegnoekspozicio de konkursantaj esperantistaj infanoj de la mondo. La vilaĝestrino kun Zoltán Szabó, Julianna Vas-Szegedi kaj la helpantoj ŝatus fari el ilia setlejo Esperanto-vilaĝon. La vilaĝhistorion vi trovos sur la retpaĝo www.hungario.hu en la 6-a regiono. La tempo tie pasis rapide kaj ni devis forlasi la belajn pentraĵojn kaj niajn gastoakceptantojn.

En Egerfarmos Zoltán Szabó kaj la esperantistoj de la pentroartista grupo el Tata.

La 25-an de Junio 2007, ni faris viziton en urbo **Abaujszántó (Abaujsanto)**, kie atendis kaj gastigis nin Imola sinjorino Burkuš, la direktorino de la Kulturdomo. Tie ni vizitis la Lokhistorian muzeon kaj en ĝi la memorĉambron de Kalocsay. La urbon prezentis al ni mem, sinjorino Burkuš, kiu poste invitis nin tagmanĝi en la lokan, restoracion apud la Foirplaco. Tie ni kvarope, agrable babiladis ĝis nia hejmenvojaĝo. Pri historio de Abaujszántó, vi povas legi de la hejmpaĝo www.hungario.hu en la 6-a regiono.

La 26-an de Junio 2007, antaŭtagmeze ni vizitis en **Miskolc** la tombon de Ludoviko Király (Nia kluba nomdonanto) kaj de D-ro Ludoviko Győry-Nagy. En la tombejo sur la monto Avas ŝi povis aŭskulti la turhorloĝmuzikon, kiun pretigis la esperantistaj gefratoj Ludoviko kaj István Győry-Nagy, kio iĝis la signalo de la Radio Miškolc. Krome ni vizitis la Muzeojn Herman Ottó kaj la Aktor'-Teatrohistorian. En la Muzeo Herman Ottó ni povis ĝui kaj la ekspoziciojn lokhistorian kaj la Mineralojn de Hungario. Dume ni promenadis preter la konstruaĵo, kie finis la gimnaziajn jarojn niaj famaj esperantistaj antaŭuloj D-roj Kolomano Kalocsay kaj Ludoviko Győry-Nagy.

Posttagmeze – survoje vizitante ankaŭ la Miskolcan-Universitaton, ni vizitis la Grot'-kaj termalbanejon en banloko **Miskolc-Tapolca**.

Miskolc-Tapolca estas parto de la grandurbo Miskolc. De la urbocentro je 7 kilometra distanco estas trovebla ĉi tiu ripozejo de la urbo kun sia eksterordinara mikroklimato, loksingnifa defendata parko, boata lago. En la ripozloko estas ankaŭ la pr. 7 hektar-teritoria strand-banejo/per 4500 m²-a akvosurfaco/

Kaj la belega praparko kun la miloj da floroj kaj multspecaj arboj certigas la someran ripozon, amuziĝon al la ĉiŝjara plurmil vizitantoj de Miskolc-Tapolca.

La Termal – kaj grotbanejo de Miskolc-Tapolca

La 27-an de Junio 2007, ni vizitis nian frukto-ĝardenon, kiu situas sur: ***Pingyomtető*** (Pindjomteto) kaj estas je 11 kilometra distanco de nia hejmo. La loko - de tiu ĝardenkultura kooperativo kie troveblas nia ĝardeno, ĉiam, dum miljaroj estis milita tereno. Ekde la lastaj 50 jaroj ĝi servis, kiel ŝafpaŝtejo. Nun per belaj floraj kaj fruktarbaj, multspeciaj legombedaj malgrandaj ĝardenoj floras tie, kiuj donas siajn superfluajn produktaĵojn por foiron de tiu provizo de la urba loĝantaro. En nia ĝardeno ni tagmanĝis la loke kuiritan hungaran gulaŝon kaj ni povis manĝi fruktojn (grioton, frambon, ribon) nature. Nia gasto povis renkontiĝi kun niaj strifelaj katoj kaj dum nia hejmenvojaĝo per aŭtobuso ni povis rigardi ankaŭ la argilminejon kaj la cementfabrikon, kio restis - post la politika kaj ekonomia ŝanĝiĝo - plejparte en hungara posedo.

La 28-an de Junio 2007, ni vizitis la vilaĝon ***Bükkszentkereszt (Bukksentkerest)***. Tie ni rigardis la vilaĝon, kaj la enarbaran herbejon Lófőtisztás (Lofotistaŝ), kie kreskas diversaj kuracplantoj.. Poste ni vizitis la Herbarion, kie ne ĉeestis bedaŭrinde la kuracherbokolektisto oĉjo Gyuri (Djuri estas mallongigita karesnomo de la ĉiuj tre ŝatata maljuna sinjoro Georgo). Je la 14-a horo akceptis nin la sinjoro vilaĝestro Rezső Halász (Reĵo Halas) kune kun la prezidantino de la Slovaka Vilaĝestraro. Ili kune prezentis al nia slovakia gasto kaj slovake, kaj hungare (ankaŭ al ni Hungaroj) la historion de la vilaĝo kaj de la loĝantaro.

La gevilaĝestroj de Bükkszentkereszt, kun Magdalena Feifičová, antaŭ la vilaĝregistrara domo de Bükkszentkereszt.

BÜKKSZENTKERESZT /BUKKSSENTKEREST/

Bükkszentkereszt estas la dua plej alte situanta setlejo de Hungario. Ĝi estas alproksimigebla tra Miskolc kaj Lillafüred, de la aŭtovojo M30-a. La apenaŭ unu hora vojo vojkurbiĝas al ni zonantaj per densaj fagarbaroj kaj surprizige nekutimaj profundoj, serpentumoj – komencis la vilaĝprezenton la vilaĝestro **Rezső Halász**.

La montaro Bükk - en kies ĉirkaŭbrako la setlejo kaŝiĝas - estas grandega, admirinda kaj sekreta. Ĝi kun sia 800 metra supera mezvaloralteco estas la pleje etendiĝanta montaro de la lando. La vizitantojn akceptas kuracefika subalpina klimato, tiel la sekbruliga somervarmego estas eltenebla. Vintre la neĝkovritan malvarman pejzaĝon mildigas: la brilanta sunbrilo, la altatrunkaj fagarboj kaj la vojetoj, piedspuroj de sovaĝbestoj, kvietigon donante al la homa korpo kaj animo.

Bükkszentkereszt estas unu de tiuj eksterordinaraj lokoj, kie la cirkonstancoj same favoras kaj al la vintra-somera ripozo, por aktiva pasigo de la libertempo. Pro la supermarnivela alteco, facila atingebleco, tradiciaj valoroj de la ĉirkaŭaĵo, la abundaj tranoktoj - kaj manĝejoj eblecoproponoj atendas la gastojn de la vilaĝo.

Historio de Bükkszentkereszt

La elformiĝo de la vilaĝo dankeblas al la vitrofandejo kreita de la Diósgyőr-a latifundio en la 1755-a jaro. Ĝian originalan nomon – Újhuta (Novhuta) ĝi ricevis de tio. La latifundio la vitrofandejon ludonis al la vitromajstro Ferenc Sztraka (Francisko Straka). Post kelkjarpasso la posta luanto iĝis János Simonides (Johano Ŝimonideŝ), kiun oni nomeblas kiel fondinto de la setlejo. La vitrofabrikadon malmultaj sciis, tial li lokigis tien ĉeĥajn, slovakaĵajn, polajn, rutenajn kaj germandevenajn vitroblovistojn-majstrojn. Tiel en la setlejo komence oni parolis

miksitate slavlingve. En la vilaĝo ankaŭ nuntempe multaj parolas la vivantan slovakon lingvon. La latifundio insistis al tio, ke la enloĝigantoj estu romkatolikaj. Por ili la vivtenon certigis la vitrofabrikado, la frajtado kaj la bruligoj de kalko kaj lignokarbo. El inter de la vitrofandejoj elformiĝintaj setlejoj la plej granda estis Új-huta (Nov-huta). En la 1790-aj jaroj la vilaĝo havis pli ol 270 geloĝantojn. Ekde la 1800-aj jaroj ĉiam pli multajn loĝantojn laborigis la Diósgyőr-a ferfandejo. Nuntempe la nombro de loĝantaro estas 1230, havante 500 loĝdomojn kaj 350 ripozdomojn.

Vidindaĵoj de Bükkszentkereszt

Pri la vitrofandejoj kaj historio de la vilaĝo, oni povas rigardi tre belan ekspozicion en la vitromuzeo kaj en la Gyertyánvölgy (Karpena valo) ni komencis la rekonstruon de la lasta vitrofandejo. Por rigardi estas proponata la malnova: en 1801 konstruita preĝejo, kies preĝejinterno devenas el la paŭlana klostro de Diósgyőr. Ĉi tien transportiĝis la baroka predikseĝo, la altaro-Maria kaj la orgeno. La vitrolustron donacis la lasta vitrofabrikposedanto. Por atento de la interesiĝantoj estas rekomendata pluse la ekspozicio de la remburitaj bestoj kaj lignoskulptaĵoj (kreaĵoj de la nun vivantaj lignoskulptistoj), la subĉiela etnografia ekspozicio kaj sur la senarbejo „Lófő” en la vilaĝlimo la monumento de la tatarinvado, krome la rokoj, kiuj havas kuracan efikon, la personlifta skiejo, kaj la kuracherba ĝardeno.

La kalkobruligo donas certan vivrimedojn por kelkaj familioj.

La vizitantoj ne forgesu rigardi la kalkobruligajn-bakfornojn, kiuj – kiel lumantaj globoj – belan vidaĵon donas dum la bruligo en la mallumo de la arbaro.

Ripoz,-kaj sportoprogramoj de Bükkszenkereszt

La gastojn ĉiusezone atendas abundaj sportaranĝaĵoj, kaj aliaj kulturaj programoj, ekz. la Majfestoj, Nacia Minoritata tago, la Trikonkursoj de vilaĝestroj je unua semajnfino de julio, Tagoj de Bükkszentkereszt (kun bando de Benko-diksiland). Aŭtune estas la Fungo-tago, vintre la Ĉevala Sledkonkurso atendas la gastojn. La vilaĝo havas skitelferon, sportejon por diversaj pilkludoj. Ĉevala veturpromenado, rajdebleco loke pretendeblas.

La gastoj sur la markitaj turistvojoj (ekz. memorvojo „Adalberto la kvara”) observeblas la belecojn de montaro Bükk. La „Holdviola” instrua vojeto prezentas la flaŭron kaj animalojn de la montaro. La Arbara Lernejo kaj la Junulara Tendaro – funkcia en la setlejo – en sia plurtaga programo konigas la naturajn kaj etnografiajn valorojn de tiu ĉi pejzaĝo.

La tatarinvada monumento sur la interbarbara kampo „Lófőtisztás”.

Kuracefika pejzaĝo, pura aero

Bükkszentkereszt povas danki sian reputacion al sia ĉirkaŭaĵo, kristalpura aero, kuraciga klimato. Oftaj estas la ponoroj, pli malgrandaj grotoj, fontoj.

La vilaĝo estas tiu kuracloko, kiu taŭgas je kuraco de la unua terapio de anemio, plibonigon kaŭzas ĉe la suferantoj de gemalsanuloj havante la malsanecon malsaniĝon de tiroido, krome ĉe la kataro la pulma apekso, krome de la nervaj,- kaj la prostaciaj gemalsanuloj.

Pejzaĝo de Bükkszentkereszt

La loĝantaro ĝis hodiaŭ gardas sian kulturon. Por ni prezentitaj estis ĉiuj vidindaĵoj de la setlejo, pere de niaj karaj gastoakceptantoj, la estroj de vilaĝo Bükkszentkereszt. Post nia adiaŭo peraŭtobuse ni vojaĝis al Lillafüred, kiu estas la alia ripoz - kaj turist-loka parto de Miskolc.

En **Lillafüred** ni vizitis la Hotelon Palaco de Miskolc-Lillafüred. Ĝi estas la plej bele situanta hotelo de Hungario. Ĝi staras sur la bordo de lago Hámori, ĉirkaŭbrakumante de arbardensaj montoj, kaj floraj parkoj. Apud la lago troveblas la Esperanto-fonto, sed sur la alia monto en tuja apudeco de la hotelo sur iu supra teraso de la parko ĉe la akvofalo de fonto Szinva: ni povis rigardi la skulptaĵon de la fama hungara poeto Attila József (Attila Joĵef), kies ĉiujn poemojn tradukis: *s-ro Imre Szabó*, budapeŝta fakdelegito de UEA por Hungario.

Poste ni trapromenadis la Lillafüred-apudan setlejon **Hámor** (same parto de Miskolc, en kies tombejo estas entombigita la plej granda hungara poliscienculo de la 19-a jarcento: Ottó Herman) kaj atingis la grimprokojn, sur kiuj ankaŭ tiam sinekzercis kelkaj sportistoj.

La 29-an de Junio 2007, Magdalena Feifiĉová / kiun ni - membroj de la *miskolca Esperanto-Amika Rondo „Király Lajos”* – gastigis, forveturis de ni - bedaŭrinde – sed ŝian karan personecon ni reatendos en la sekvonta jaro, por fari similajn ekskursojn, sed alilokojn viziti en nia regiono Nordhungario.

Adrienne, s-rino Pásztor

Meghalt a tenorkirály

Szeptember 6-án csütörtökön hajnalban Modenában meghalt Luciano Pavarotti, aki az utóbbi évtizedek egyik legszebb tenorhangjával rendelkezett. Temetése szeptember 8-án, szombaton volt a modenai katedrálisban. Több mint 100 000 ember vett részt a szertartáson. A „Három tenor” tagját a múlt év júliusában hasnyálmirigyrák miatt operálták meg. 71 éves volt.

Életútja:

1935. október 12-én született Modenában. Apja pék és amatőr énekes volt, aki még 80 évesen is énekelt. Anyja dohánygyárban dolgozott.

Kisfiúként énekelt a helyi templomban, aztán amikor hangja változott, átigazolt a városi kórusba.

Rövid ideig iskolai tanító, biztosítási ügynök, sőt futbalista is volt.

Hivatalosan 1961. április 29-én Reggio Emiliában debütált, Puccini Bohém életében.

Hollandiában 1963-ban mutatkozott be.

1965-ben meghódította a milánói Scala igényes közönségét.

1966-ban Londonban a Covent Garden színpadon rendkívüli könnyedséggel énekelt ki kilencszer a magas C-t.

1972-ben New York-i Metropolitan közönsége hétszer hívta a függöny elé, ami rekordnak számított.

1977-ben a Metropolitan Operából közvetített televízió adás Pavarotti főszereplésével minden idők legnézettebb operaközvetítése volt.

A következő évtizedekben uralta a világ opera-színpadait: szó szerint a világ minden táján fellépett, a 80-as években a kínai közönséget is elkápráztatta.

2003-ban a MET-ben adta búcsúkoncertjét, ahol bejelentette, hogy a 70. születésnapján végleg visszavonul.

2004-ban betegsége miatt visszavonult a színpadtól.

2006-ban világkörüli búcsúturnét kezdett, de egészségi állapota miatt félbe kellett szakítania.

2007. szeptember 6-án, csütörtökön hajnalban 71 éves korában, Modenában meghalt Luciano Pavarotti, minden idők egyik legsikeresebb és legcsodálatosabb operaéneke, a tenorok királya.

„Északmagyarország” 2007. szeptember 7.

Foriris la tenorreĝo

La 6-an de septembro ĵaŭde frumatene en Modena mortis Luciano Pavarotti, kiu havis unu el la plej belan tenorvoĉon de la lastaj jardekoj. Lia entombigo estis la 8-an de septembro, sabate en katedralo de Modena. Pli ol centmil homoj partoprenis la ceremonion.

Anon de la „Tri tenoroj” oni operaciis en pasintjaro en julio pro pankreatokankro. Li estis 71 jara.

Jen lia biografio:

La 12-an de oktobro 1935 li naskiĝis en Modena. Lia patro estis bakisto kaj amatora kantisto, kiu kantis ankoraŭ en sia 80. jaraĝo.

Kiel knabeto li kantis en la loka preĝejo, poste kiam lia voĉo komencis voĉoŝanĝi tiam transanigis en la urban koruson.

Dum mallonga tempo li estis lerneja instruisto, asekuragento, eĉ ankaŭ futbalisto.

Oficiale li debutis la 29-an de aprilo 1961 en Reggio Emilia en Bohemio de Puccini.

Li prezentiĝis en Nederlando en 1963.

En 1965 li konkeris ankaŭ la fame pretendeman publikon de Scala de Milano.

En 1966 en Londono sur scenejo de Covent Garden li elkantis kun eksterordinara senĝeno unu post alia naŭoble la altan C-voĉon.

En 1972 publiko de Metropolitan de New Jork deksepoble invitis antaŭ la kurtenon, kio estis rekordo.

En 1977 el la Metropolitan Opero dissendita dissendo, kun ĉefrolado de Pavarotti, unu el la plej rigardata opermaklerado de ĉiuj tempoj estis.

En la sekvaj du jardekoj li majstris opercenejojn de la mondo: laŭvorte li rolis en ĉiuj regionoj de la mondo. En la okdekaj jaroj li ravis ankaŭ la ĉinan publikon.

En 2003 en la MET donis lian adiaŭan koncerton, dum kio li anoncis, ke dum lia sepdeka naskiĝtago definitive retiriĝas.

En 2004 li komencis ĉirkaŭmondan adiaŭan turneon, sed ĉi tion li devis ĉesigi pro lia sanstato. 6. septembro 2007, en sia 71. jaraĝo ĵaŭde aŭrore en Modena mortis Luciano Pavarotti, unu el la plej sukcesa kaj plej admirinda operkantisto de ĉiuj tempoj, la reĝo de la tenoroj.

(El revuo „Északmagyarország” (07 Septembro 2007) esperantigis László Pásztor)

**Kálmán Kalocsay:
Vizio sur la ponto**

Estis vespero somera, sufoklangvoro arda,
kiel falinta giganto kuŝis la monto Gerharda
malhele kaj timige. Kaj en ĝia subo
trankvile rulis siajn ondojn la eterna Danubo.
La koro de l' tago, la Suno elsangis jam ĉe la horizonto,
kaj mortis la tago. Sub funebraj krepuskvualoj mi
staris sur la ponto.
Surborde marŝis la vivo de la urbo. Hompunktoj
rapidis, kuris,
veturiloj tintis, knaris, la stratoj obtuze murmuris
la bruon ĉiutagan, grizan, tedan. Sed por mia animo
nun ĉio ĉi estis en tiel, tiel granda malproksimo
kaj ŝajnis tiel stranga, nereala, kvazaŭ marcipanaj
aŭ kartonaj etaj figuroj de ludoj infanaj.
Kaj mi rigardis, kiel venas sub mi en senfina balanca
rondo
dance rule glite kirle ondo post la ondo,
kaj mi pensis: tra tempoj senlimaj ĝi fluas, jarcentojn
sekvas jarcentoj,
milito ekstermas, paco benas, naskiĝas, pereas
homgentoj,
kaj ĝi rulas la akvon, la flavan, majestan, potencon
akvokoloson,
kaj humile mi eksentis en ĝi misteran, grandiozan
patoson,
patoson de l' Eterno. Mi pasema, eta hombagatelo
super la eterna Danubo kaj sub la eterna ĉielo
rigardis, rigardis, rigardis... en striojn taŭziĝis la
steloj
en la dancaj ondospeguloj... ekvibris la vido...
ekzumis la oreloj

ekiris la ponto... vualoj... lulado... ebria
svenemo...
ve! En animo... kia skuo subite? Tra l' dorso kia
frostotremo?
La ondoj... la monto... la Tempo... kio?... jen
– nudaj la bordoj,
sur kanoj muzikas la vento... galopas sovaĝaj hordoj...
sagoj siblaj... krioj batalaj... stertoroj... henoj...
io brulas...
kaj kuŝas... la monto Gerharda... la ondoj
trankvile sin lulas...
kie mi estas... kiam mi estas... Dio! ... La Tempo!...
mi perdis la mian!...
terurite malvarmŝvite manon konvulsian
mi kroĉas en la pontokradon feran
por min... por min alĉeni...
por resti... por reveni
en mian... jarcenton... mizeran...

Kalocsay Kálmán:

Látomás a hídon

A földreszállt óriásként elterülő Gellért-hegyre
a nyáreste rátelepült nyomasztóan, fojtón, egyre
ijesztőbben, sötétebben. Lent nyugodtan és komolyan
hömpölygette hullámain a Duna, a szent örök folyam.
A nap szíve, a napkorong elvérzett a láthatáron,
meghalt mára. Én eközben gyászfátyolos felhők alatt
a hídon álltam várón.
A két parton folyt az élet. Parányi pont-emberkék
iparkodtak, loholtak,
utcák zúgtak-búgtak tompán, gépjárművek kolompoltak
bőszen, bántón, mint mindennap. Mégis, ekkor a lelkemnek

ezek olyan távolinak, valótlanak, idegennek,
közömbösnek tűntek, mint a gyermekeknek szánt ajándék:
kis figurák marcipánból vagy kartonból – furcsa játék.
Megfigyeltem, hogy alattam szüntelenül hullám hátán
    új hullámok árja
örvényt kavar, tajtékozva tüzes táncát járja,
s elgondoltam, mily időtlen folyamat ez: századokat
    új századok követnek;
hadjáratok, emberirtás, áldott béke, népek halnak,
    új nemzetek születnek,
és a folyam csak görgeti sárgás-szürke és fenséges
    hatalmas víztömegét...
A pillanat pátoszából megéreztem alázattal,
    hogyan üzen az Öröklét,
az Öröklét, az üzen.
Alattam a Duna – örök; fent az ég – végtelen tenger...
Néztem, néztem áhítattal, én csekélyke földi ember
a csillagok összekuszált, zilált képét,
    mit mutat a vízgyülem
a táncoló tükörképben... miközben a szemem vibrált
    s zúgni kezdett a fülem...
Révületbe esve nézem: mozdul a híd, ködfátyolban
    ring a táj...
Jaj! Most mi ez a hirtelen megrázkódás a lelkemben,
    s gerincemen borzadály?
A hullámok... a Gellért-hegy... az Idő... most mi és hol van?
    – rakpart helyén csupasz porták,
nádmezőkön szél muzsikál, vágatnak vad nomád hordák...
nyíl záporoz,, harckialtás... halálhörgés, vad nyerítés...
    odább lángok gyúlnak...
A Gellért-hegy mozdulatlan... a hullámok nagy nyugodtan
    jönnek és elsimulnak...
Hol is vagyok... mikor vagyok?... Uramisten!... Az Idő!
    Az időt elvesztettem!

Hidegrázó rémületben és kétségbeesetten
kapaszkodom a korlátba, odaláncolnám magam,
hogyan maradjak, itt ragadjak századunkban...
e nyomorult jelenben...

Fejes Márton fordítása

MISKOLC

A 120 éves eszperantó nyelv iránti tiszteletből Miskolc város megtisztította az Eszperantó emléktáblát, melyet 50 éve helyeztek el a város egyik épületének falán. A tábla betűit most átfestették, mert már olvashatatlan volt az írás.

Az Eszperantó parknál a faágakkal benőtt táblákat jól látható helyre áthelyezték. Így a város hozzájárult, hogy az Eszperantó park névtábla mindkét irányból kellően látható legyen a közlekedők részére.

Pásztor Lászlóné

MISKOLC

Estime rememorante al la 120 jaraĝa lingvo Esperanto, urbo Miskolc purigis la memortabulon por Esperanto, kiu lokigita estis sur iun dommuron antaŭ 50 jaroj.

Nun oni trapentris, ĉar la skribo estis jam nelegebla.

Apud la Parko Esperanto estantajn du nomtabulojn la muntistoj trametis sur bone videblajn lokojn ambaŭflanke apudvojon, ĉar pli frue pro la ilin trabrikumantaj arbobranĉoj jam ne estis atentablaj, videblaj.

Tielmaniere la urbo helpis, ke la nomtabulo de Esperanto Park (Esperanto parko) bone rigardebla estu al la trafikantoj el ambaŭdirektoj.

Adrienne, s-rino Pásztor

ABAÚJSZÁNTÓ

Az Eszperantó nemzetközi nyelv 120 éve és e nyelv nagy művelője Dr. Kalocsay Kálmán 116. születésnapja alkalmából meghitt ünnepet rendezett szülővárosa Abaujszántó és a miskolci „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kör Abaujszántón.

Öröm volt számunkra, hogy rendezvényünk hírére a Régió Rádió a rendezvény előtt 3 napig minden reggel bemondta.

A Kalocsay emlékszobában

A Kalocsay emlékszoba megtekintése, az eszperantó emlékhelyek koszorúzási ünnepsége, az Önkormányzat vendégeiként elköltött ebéd és városnézés után a résztvevőket kultúrált szórakozás várta a VII. Abaujszántói Szüreti napon.

Az egész nap nagyon kellemesen telt el, mindnyájunk meglepedésére.

Az ünnepi program után az ebédlőben

Nekünk szervezőknek nagy öröm volt látni, hogy a 31 résztvevő jól érzi magát, és azt, hogy az általam készített nemzeti színű (zöld eszperantó csillaggal és arany zsinórral díszített) ünnepi kitűzőt mindenki örömmel viselte.

Az ünnepség eszperantista résztvevői

Madár György polgármester úr azzal búcsúzott tőlünk, hogy szeretné, hogy ez a közös rendezvényünk váljon hagyománnyá és jövőre találkozzunk ugyanígy. Az én válaszom az volt, hogy: **ÍGY LEGYEN.**

Madár György polgármester úr

Pásztor Lászlóné

ABAÚJSZÁNTÓ

Okaze de la 120 jariĝo de la lingvo internacia, Esperanto kaj la 116 jara datreveno de ĝia grandsignifa elstarulo d-ro Kolomano Kalocsay, familiara feston aranĝis lia naskiĝurbo Abaujszántó kaj la miskolca Esperanto Amika Rondo „Király Lajos.”

Ĝojo estis por ni, ke antaŭ nia aranĝaĵo dum 3 tagoj la famon anoncis la Regiona Radio.

Post la rigardo de memorĉambro de Kalocsay, la florkroniga festo de la esperanto-memorejoj (Kalocsay busto kaj memortabulo), tagmanĝo kaj la urbrigarda promenado, la partoprenantojn atendis kultura amuziĝado dum la 7-a Vinrikolta tagode Abaujszántó.

La tuta tago tre agrable pasis je nia tuta kontenteco.

Sinjoro urbestro György Madár, inaŭguras la feston Vinrikolta Tago de Abaujszántó. Al ni organizantoj tre granda ĝojo estis por vidi, ke la 31 partoprenantoj bonfartas, kaj tion vidi, ke la de mi faritajn (verdastelan per ora ŝnureto ornamitan) festajn insignojn ĉiu ĝoje portis survestaĵe.

Sinjoro György Madár, la urbestro tiel adiaŭis de ni, ke li ŝatus, se nia komuna aranĝaĵo iĝus tradicio kaj sekvontjare ni renkontiĝu sammaniere.
Mia respondo estis, ke: ESTU TIEL.

Adrienne, s-rino Pásztor

La vinkavaliroj

NORDHUNGARIA INFORMO

Pásztor László, Pásztor Lászlóné H-3530. Miskolc, Király u.25. 2/2.

Tel.: + 36 70 206 1739

Tel.: + 36 70 570 8895

Retpošto / E-Mail: pasztor.laszlo4@chello.hu

Weblap / Retpaço: <http://kiralylajos.extra.hu>

MSN: pasztor.laszlo4@chello.hu